

Agrosvet

STRUČNA REVIJA | MART 2011 | BROJ 34

agro
market

* za preuzimanje elektronske verzije časopisa posetite našu web stranicu www.agromarket.rs

BESPLATAN PRIMERAK

20

GODINA AGROMARKETA
ANNIVERSARY OF AGROMARKET

EXPO 11

IV KUĆNI SAJAM
AGROMARKETA

STRUČNA SLUŽBA:

Marketing:

Goran Petrović
dir. marketinga 063/105-83-20
Aleksandar Jotov
Šef stručne službe, teren Vojvodine 063/658-310
Dragan Đorđević
teren jugoistočne Srbije 063/102-23-45
Radmila Vučković
teren centralne Srbije 063/105-81-94
Dragan Lazarević
teren Srema 063/580-958
Slobodanka Bulatović,
teren Bačke tel.069/4301991
Dušan Savić
ishrana bilja 063/106-07-42
Miloš Stojanović
ishrana bilja i proiz. u zaštićenom prostoru 063/414-722
Goran Đokić
garden manager 063/10-58-276

Prodaja:

Veselin Šuljagić, zapadna Srbija,
063/658-307
Vladimir Dragutinović, centralna Srbija,
063/438-483
Zoran Radovanović, istočna Srbija,
063/10-58-091
Neša Milojević, centralna Srbija,
063/10-58-278
Dragutin Arsenijević, zapadna Srbija, Mačva
063/657-929
Bojan Đokić, južna Srbija
063/668-165
Aleksandar Jovanović, Niš
063/414-452
Velibor Hristov, južni Banat,
063/658-312
Ivan Gnjatović, Banat,
063/11-24-540
Nebojša Lugonja, Banat, Bačka, Novi Sad
063/10-58-223
Dejan Milinčević, Bačka
063/106-74-79
Miloš Tomašev, Bačka, severni Banat
063/635-495
Nada Jovanović, Bačka
063/693-501
Daniel Grnja, Bačka
063/438-641
Dejana Klisurić, Srem, Mačva, Novi Sad
063/11-24-570
Miodrag Bogdanović, Crna Gora
+382 69 300-844
Miroslav Jokić, Crna Gora
+382 69 300-845
Milenko Krsmanović, Republika Srpska, BiH
+387 65 643-466
Aleksandar Nestorović, Republika Srpska, BiH
+387 65 238-739
Bojan Krnić, Republika Srpska, BiH
+389 65 713-435
Maja Mirković, Republika Srpska, BiH
+387 65 146-875

SADRŽAJ

REČ UREDNIKA	02
SAJMOVI UMIRU - ZAR NE?	03
www.agromarket.rs	05
ZAŠTITA VOĆA U RANO PROLEĆE	06
UPOZNAJMO ŠTETOČINU - DUDOVA ŠTITASTA VAŠ, A NA BRESKVI	13
I ZA VIŠE I ZA BOLJE	12
DA LI ĆE TUTA DA DOLUTA?	16
PISMO IZ CRNE GORE	20
DUPONT - 200 GODINA ISTORIJE I USPEHA	23
SAFARI 50 WG REŠENJE ZA NAJPROBLEMATIČNIJE KOROVE	26
ŠEĆERNE REPE	
NS HIBRIDNI KUKURUZA - DANAS I SUTRA	28
NS HIBRIDNI SUNCOKRETA - NAJBOLJE IZ SRBIJE	36
PROGRAMI ISHRANE RATASKIH KULTURA PRIMENOM	40
FOLIJARNIH FITOFERT ĐUBRIVA	
SKICA ZA PORTRET APOTEKARA	44

AGROSVET

Stručna revija
ISSN 1820-0257

Izdavač: Agromarket doo
Adresa: Kraljevačkog bataljona 235/2, 34000 Kragujevac
tel: 034/308-000 / fax: 034/308-016 / www.agromarket.rs

DISTRIBUTIVNI CENTRI:

Kragujevac: 034/300-435, Beograd: 011/84-81-920,
Valjevo: 014/286-800, Niš: 018/274-700,
Subotica: 024/754-343, Zrenjanin: 023/533-550,
Sombor: 025/432-410, Sremska Mitrovica: 022/649-013

AGROMARKET CRNA GORA
Podgorica: +382 20 872 165

AGROMARKET BIH

Bijeljina: +387 55 355-230,
Banja Luka: +387 51 381-765

Direktor, glavni i odgovorni urednik: Dragan Đorđević dipl. ing. polj.
Grafički urednik: Mateja Berbakov dipl. graf. diz.
Tehnički saradnik: Dušica Bec

PIŠE:
Dragan Đorđević, dipl. ing. polj.

REČ UREDNIKA

Kuda plovi srpski poljoprivredni brod? Logično pitanje na početku nove sezone imajući u vidu sve ono što je ispratilo ovaj brod iz luke početkom 2010. godine, pa tokom plovidbe, prilično burne, i na kraju uplovljavanje u luku sa ponekom rupom na trupu. I mleko, meso, i ulje, i šećer, premije, subvencije, i uvoz i izvoz, carine...No, kao i svaka plovidba, nova se planira i temelji na iskustvima iz prethodnog, kao i matematičkim proračunima što bi rekao Čibi iz "Povratak otpisanih". A evo i koordinata za plovidbu. Za prethodnu se može reći da je bila uspešna jer je u 2010. godini, vrednost poljoprivredne proizvodnje u Srbiji bila je oko 5,2 milijardi dolara, što je za oko 0,5 odsto više nego 2009., a izvoz oko 2 mlrd. dolara, sa suficitom od 1,2 milijardi dolara. Vrednost biljne proizvodnje koja je u strukturi ukupne poljoprivredne proizvodnje učestvuje sa oko 70 odsto, iznosila je 3,6 milijardi dolara, a stočarstva 1,6 mlrd dolara, pre svega zahvaljujući ratarskim usevima, i to kukuruza jer je proizveden za 12,7 odsto više nego 2009. godine i iznosi oko 7,2 miliona tona. Istovremeno, pšenice je u 2010. godini, proizvedeno 1,63 miliona tona ili za 21,2 odsto manje nego prethodne godine. Jedna od uzdanica srpskog poljoprivrednog broda, voćarstvo, kao da je bilo bez kompasa, jer je u 2010. proizvedeno 1,1 miliona tona voća, što je pad od skoro 28 % u odnosu na prethodnu godinu, a procenjena vrednost je iznosila oko 430 miliona dolara i manja je za preko 19% u odnosu na prethodnu. U strukturi proizvodnje dominiralo je koštičavo voće, preko 606 hiljada tona i to šljive 426.800 tona, višnje 66.200 tona i breskve 68.600 tona. Sledi jabučasto voće 298.400 tona - jabuke 239.000 tona i kruške 47.500 tona. Jagodasto voće je proizvedeno u količini od oko 150.000 tona - malina 83.870 tona, jagoda 32.970 tona i kupina 33.000 tona. I na kraju, kao u potpalublju, stočarstvo. Mleko, pa meso. Što se tiče mleka, putnici na brodu su bili žedni na polovini plovidbe, a pred kraj su ga "bacali" u more tj. izvoz. Što se mesa tiče, naši putnici su ga konzumirali gotovo najmanje od svih evropskih brodova i to po visokim cenama, dok je cena po kojoj se u lukama gde je brod uplovljavao kupovalo bila sve niža i niža. I najnovija vest, neposredno pred isplavljanje. Brod kreće sa nedovoljno pšenice jer je izvezeno 615.000 tona, odnosno 115.000 tona više nego što je lučka kapetanija planirala. Da li će putnici ostati gladni? Ne zna se, mada su ojađeni jer su po vrednosti izvoza poljoprivrednih proizvoda od 464 dolara po hektaru među poslednjima u Evropi. Pa dokle to dno.

Na kraju, šta ostaje? Vera u mirno more i sigurni kurs starog kapetana ali i novog prvog kapetana, a mornari, ko, mornari, moraju da slušaju i izvršavaju naređenja. A putnici? Pa šta sa njima, oni su se ionako sami ukrcali na brod.

SAJMOVI UMIRU - ZAR NE?

Sl.1. Agromarketov 4-ti kućni sajam EXPO '11

Kažu da je vreme sajmova prošlo. Televizija, internet i mnogi drugi kanali komunikacije su potisli značaj sajmских manifestacija. Više ne morate putovati da bi videli i bili viđeni, tu su internet - forumi, društvene mreže, jednom rečju svet putuje ka Vama pa što bi Vi trošili vreme i novac u kontra smeru. Jednim klikom otvarate bezbroj opcija da se upoznate sa svetom ponude, prikupljate informacije, donosite odluku i... idete u poslovni sunovrat.

Da pokušamo sa izjavom da vreme sajmova (čitaj – vašara) prolazi. Manifestacije namenjene komunikaciji proizvođača/distributera i krajnjeg potrošača su svakako neophodne, ali ako kroz njih provučemo i supersecka, skutere, čarobne sveizlečujuće pomade, igračke i još po nešto, a sve to na tzv. specijalizovanom sajmu (čitaj-poljoprivrednom) onda smo u problemu.

A čovek je društveno biće, zasniva svoje odluke na interakciji sa okruženjem, ima potrebu za komunikacijom, ali u realnom svetu, a ne elektronskom. Pa šta nam je činiti? Možda treba priču

sajmova vratiti na početke tj. ideju prvih pokretača istih da na jednom mestu skupe privrednike kako bi izmenili poslovne ideje i uspostavili saradnju, a kasnije i potrošače/korisnika roba i usluga kako bi proverili rezultate saradnje privrednika (da li treba nekom njihov proizvod/usluga?). E, to je model koji verovatno ima svrhu i u ovo vreme brzih (čitaj neproverenih i nepotpunih) informacija, otuđenja i kao rezultat napred navedenog poslovnih promašaja.

Slušaj, oslušuj da bi odgovorio na pravi način zahtevima tržišta. Održavaj što češće direktan kontakt sa poslovnim saradnicima kako bi uspostavio održiv odnos partnerstva. To su glavni razlozi zašto se kompanija Agromarket opredelila za uspostavljanje kućnih sajmova već četvrtu godinu u Srbiji i drugu godinu u Republici Srpskoj/BiH i Crnoj Gori. Kroz formu kućnog sajama na jednom mestu može se videti dobar deo portfolia (preko 8 000 artikala), porazgovarati sa ljudima koji se razumeju u izložene proizvode, probati kvalitet (demonstracije) i što je možda najvažnije osvedočiti u odnos poštovanja/partnerstva koji se neguje u kompaniji.

Tokom perioda 17-20.02.2011. godine, u hali Šumadija sajma u Kragujevcu na preko 1 600 m² po četvrti put tokom četiri dana prošlo je preko 1 300 pravnih lica (preko 2 500 posetilaca). Paralelno sa ciljem da se proizvodi iz ponude Agromarketa (pesticidi, đubriva, semena, garden uređaji) koriste u skladu sa njihovim proizvodnim potencijalom održavane su prezentacije, demonstracije i sl. Sve je vrvelo od ljudi posvećenih snabdevanju srpske poljoprivrede i garden sektora koji su na ovaj način otvorili novu poslovnu sezonu. Po prvi put na sajmu su izlagali (samostalno) i pojedine kompanije koje saraduju sa Agromarketom (Syngenta, DuPont, Institut za ratarstvo i povrtarstvo NS i dr.).

Sl.2. Delić atmosfere sa ovogodišnjeg kućnog sajma

Sl.2. Štand NS semena

Sl.3. Sajam EXPO Podgorica 2011.

Sl.4. Sajam EXPO Banja Luka 2011.

Izveštaj sa Sajma u etar poslalo je preko 30 što TV, Radio, kao i novinskih ekipa iz štampanih medija. Sajam je bio povod da se još jednom na jednom mestu sretnu ljudi iz Agromarketa, dobavljači i kupci i kroz direktnu komunikaciju potvrde stare i pokrenu nove pravce saradnje. Dobar recept se lako prenosi i prihvata i u okolnim zemljama tako da su po drugi put organizovani i sajmovi u Banja Luci i Podgorici. Prvi je za razliku od prošle godine kada je održan u plodnoj Semberiji (Bijeljina) ove godine organizovan u Krajini – Banja Luci 24. i 25. februara. Tokom dva dana sajam je posetilo 200 pravnih lica (preko 400 posetilaca) kako iz Republike Srpske tako i iz Federacije koji su se još jednom osvedočili da je Agromarket BiH dobar domaćin i kvalitetan servis njihovih potreba krajnjih potrošača.

U plodnoj Zetskoj ravnici, Golubovcima kraj Podgorice tokom 3. i 4. marta okupilo se preko 150 pravnih lica (oko 300 posetilaca) da se još jednom uvere da je Agromarket CG firma sa najkompletnijom ponudom na crnogorskom tržištu. Pa gde sam tu ja - reći će prosečni čitaoci Agrosveta - srpski poljoprivrednik? Kućni sajmovi su okrenuti poslovnom svetu, a ne krajnjem potrošaču. Potpuno tačno i zato se vidimo na svim velikim i malim sajmovima, izložbama, ...-ijadama, prezentacijama, seminarima, savetovanjima, zimskim školama i... Oslušujemo već 20 godina, trudimo se da Vam izađemo u susret, da budemo Vaš partner u Vašem biznisu, proizvodnji. Jednom rečju dok je Vas biće i nas, a onda i sajmovi ne umiru zar ne? 🌱

www.agromarket.rs

Povodom 20 godina osnivanja kompanije, Agromarket je pustio u rad novi moderno dizajnirani internet portal sa mnoštvom korisnih informacija. Kompanija Agromarket na ovaj način postaje blizak partner svakog poljoprivrednog proizvođača i čest gost u njegovoj kući. Dugoročno opredeljenje da se uvek mora ići napred potvrđeno je i uspostavljanjem ovog modernog vida komunikacije, a njegova opravdanost će se povećavati sa svakim novim posetioцем portala.

Kompanija Agromarket je shvatila da postoji potreba da svojim poslovnim partnerima ali i naprednim poljoprivrednim proizvođačima, koji se u potrazi za znanjem i informacijama ne libe da koriste moderne komunikacione kanale, izađe u susret. Web portal koji je počeo sa radom u toku tradicionalnog Agromarketovog kućnog sajma Agro EXPO 11 u Kragujevcu postavljen je na internet 18-og februara tekuće godine. Na pregledno organizovanim stranicama ističu se 4 glavna segmenta portala Zaštita bilja, FitoFert, Garden program i Kompanija. Svaka sekcija nudi pregršt korisnih informacija o proizvodima iz prodajnog portfolia, njihove osnovne karakteristike, kao i preporuke za korištenje. U

segmentu Kompanija nalaze se osnovni podaci o Agromarketu, kontakti i veoma raznolika fotogalerija na kojoj se mogu videti mnoge interesantne slike sa sajmovima, dana polja i Agromarket Grupe. Na horizontalnom meniju na vrhu strane nalaze se i osnovni podaci o semenima, Agromarket Grupi i detaljni kontakti distributivnih centara. Osnovni princip portala je da se svaki korisnik može veoma lako i pregledno orijentisati i sa samo par „klikova“ stignuti do željene stranice i informacija.

U delu portala Besplatni info centar moguće je prijaviti se za besplatno dobijanje SMS poruka i stručnog časopisa Agrosvet popunjavanjem jednostavnog formulara. Najnovije vesti iz kompanije Agromarket su takođe jedan od integralnih delova portala.

Svaki web portal je živa stvar, raste, usavršava se i menja u odnosu na potrebe svojih korisnika. Osim svakodnevnog poboljšavanja već postojećih segmenata uskoro će se na www.agromarket.rs pojaviti novi korisni sadržaji poput vremenske prognoze, TV priloga, korisnih linkova, mape kontakata itd. Dovoljan je samo jedan „klik“. 🌱

PIŠE:
Radmila Vučković, dipl. inž. polj.

ZAŠTITA VOĆA U RANO PROLEĆE

Dolasku proleća raduju se sva živa bića, pa i biljke. Željno čekaju Sunce i toplotu pa da se probude iz zimskog sna i započnu novi ciklus rasta, cvetanja, plodonošenja. Pre toga trebalo da ih nahranimo, ulepšamo (orežemo) i zaštitimo, a one će nas nagraditi svojim obilnim rodnom. Kako biljke ne znaju da kažu šta ih boli, mogu samo da pate, klonu i osuše se, to treba mnogo da znamo o tome šta ih napada, da ih često obilazimo i pružamo negu i zaštitu.

Posle obavljanja važne pomotehničke mere, rezidbe voća, iznošenja oregano materijala iz voćnjaka i njegovo spaljivanje, treba obaviti zaštitu bakarnim preparatima. Mnogo je razloga zašto baš tada i zašto tim preparatima.

Bakarni joni, oslobođeni iz bakarnih preparata imaju širok spektar delovanja na skoro sve štetne gljive i bakterije. Povećavaju kondiciju biljke, utiču na bolje iskorišćavanje azota i fosfora, što rezultira boljim prinosom. Takođe, utiču na jačanje ćelijskog zida i tkiva, što biljku čini otpornom na mrazeve, nema problema sa toksikologijom (neorganske materije se lako razgrađuju) kao i rezistencijom (koriste se više od 120 godina i još nije utvrđena otpornost patogena na ove preparate.)

Cilj primene bakarnih preparata je rešavanje problema koje možemo svrstati u tri grupe:

- Opšta dezinfekcija stabla – namenjena suzbijanju patogena, koji prezimljavaju na stablu, granama, grančicama, na skrivenim mestima, oko pupoljaka i čekaju pogodno mesto za prodor. Patogeni vrlo lako prodiru kroz rane od rezidbe, pukotine od mraza, oštećenja od insekata, ranice od grada i opalog lišća i dr. Svojom aktivnošću izazivaju pojavu rak rana i propadanja tkiva, a neke se namnože u sprovodnim sudovima, gde sprečavaju protok hranljivih materija i tako izazivaju uvenuće i sušenje. (*Nectria galigena*, *Pseudomonas syringae*, *Erwinia amylovora* i dr.).

- Sprečavanje širenja infekcija grupe patogena koji se ovim prskanjem drže pod kontrolom kao što su prouzročavač šupljikavosti lišća koštičavog voća - *Stigmata carpophilla*, rogač sljive - *Taphrina pruni*, prevremeno sušenje grana koštičavog voća - *Cytospora cincta*, grupa parazita koji izazivaju propadanje - apopleksiju kajsije i dr.

- Smanjenje infektivnog potencijala značajnih bolesti, kao što su kovrdžavost lista breskve - *Taphrina deformans*, sušenje cvetova i grančica koštičavog voća - *Monillia laxa*.

Kompanija Agromarket se pobrinula da ponudi najbolja rešenja za pomenute probleme i učini dostupne proizvođačima preparate **Funguran-OH** i **Cuprablau Z**, na bazi Bakar hidroksida. Proizvedeni su u renomiranim firmama po visokoj tehnologiji, gde se kvalitetu same formulacije pridaje poseban značaj. Fine, sitne čestice, dobra lepljivost i otpornost na spiranje obezbeđuju stabilan fugicidni sloj na biljci i bolje delovanje bakarnih jona, laki su za primenu jer se brzo rastvaraju, nema taloženja, niti korozije. Preparat **Funguran-OH** sadrži silikonski protektant koji mu daje posebne karakteristike i čini ga otpornim na spiranje kišom. Fungicid **Cuprablau Z** sadrži pored bakra i 2% cinka. Cink je važan biogeni element koji ulazi u sastav auksina, hormona rasta ćelija u biljci, neophodan je u periodu cvetanja, oplodnje, a kasnije utiče na ravnomeran rast plodova, a svo vreme učestvuje u i procesima fotosinteze. Nedostatak cinka izaziva slabo razvijeno lišće kod biljaka, a često deformisane i neujednačene plodove. Istovremeno navedenim fungicidima treba dodati i preparate na bazi mineralnog ulja suzbijanja štetnih insekata koji prezimljavaju na stablu. Izabranoj kombinaciji se može dodati i insekticid na bazi Cipermetrina – **Cythrín 250 EC** ili **Cythrín 500 EC** u propisanim koncentracijama. U prvim fenofazama voća treba rešiti još neke probleme koji mogu biti ekonomski značajni, tj. mogu smanjiti prinos i kvalitet:

Kovrdžavost lista breskve - *Taphrina deformans*

Bolest napada breskvu na početku vegetacije, u fenofazi bubrenja pupoljaka i pucanja pupoljka na vrhu letorasta. Razvija se već na 3° C u kišnim uslovima, micelija ulazi u pupoljak gde napada mlado nediferencirano tkivo. Simptomi bolesti (kovrdžanje i crvenilo) se uočavaju znatno kasnije, skoro nakon 30 dana, a jak napad dovodi do defolijacije-opadanja lista, slabljenje kondicije biljke i sitnijih plodova. Pravi moment za suzbijanje je upravo pucanje pupoljaka i pojava “zelene tačke” na lisnim pupoljcima. Agroservis - stručna

služba kompanije "Agromarket", preporučuje preparate na bazi Dodina - **Agrodin 60 WP** i **Sillit 400 SC**, **Delan 700 WG** – a. m. Ditanon, a u ovoj godini biće u ponudi i preparat na bazi Hlorotalonila - **Balear 720 SC**. Preparati su lokalsistemičnog delovanja, preporučuje se preventivna primena, pre uslova za infekciju ali mogu da se primene i 48 sati nakon infekcije. Tretman treba ponoviti u dogledno vreme, jednim od navedenih preparata, ako je zbog niskih temperatura usporeno kretanje pupoljaka i ako u voćnjaku postoji više sorti različitog perioda zrenja.

Sušenje cvetova i grančica koštičavog voća - *Monilia laxa*

Bolest koja napada sve vrste koštičavog voća (breskva, kajsija, šljiva, trešnja, višnja). Prezimi na obolelim grančicama i mumificiranim plodovima. U kišnim uslovima ostvaruje se infekcija tokom cvetanja. Spore gljive padaju na žig tučka, brzo kličaju i prodiru do plodnika, gde parazitiraju te cvet ubrzo klone i osuši se, a micelija ide dalje u sveže delove grančica i grana gde takođe prouzrokuje sušenje. Agresivna je i ako se adekvatno ne obavi zaštita, štete mogu biti i preko 90%. Zaštitu treba sprovesti na početku cvetanja i u punom cvetanju, a kod kajsije i višnje dva puta tokom cvetanja, jer su najosetljivije. Od preparata preporučujemo **Funomil** - na bazi Tiofanat-metila i **Pyrus 400 SC** – a.m. Pirimetanil. Fungicid Funomil je sistemski preparat, dobro deluje na temperaturi iznad 12°C, doza primene 1,0 kg/ha, dok je **Pyrus** lokalsistemik, odlično delovanje na nižim temperaturama, već na 5°C, a doza primene je 2,0 l/ha. Preparat **Pyrus 400 SC** je odličan preparat i za zaštitu jabuke protiv *Venturie* i neizostavan je u programima zaštite u vodećim voćarskim rejonima u zemljama EU. Vreme primene u jabuci je u periodu od mišjih ušiju do precvetavanja, upravo zbog dobrog delovanja na nižim temperaturama i male doze primene – 1,0 l/ha.

Pravilan izbor preparata kao i njihova pravilna i blagovremena primena je dobar start za pobedu nad mnogim bolestima i ostvarenja visokih prinosa vrhunskog kvaliteta. 🌱

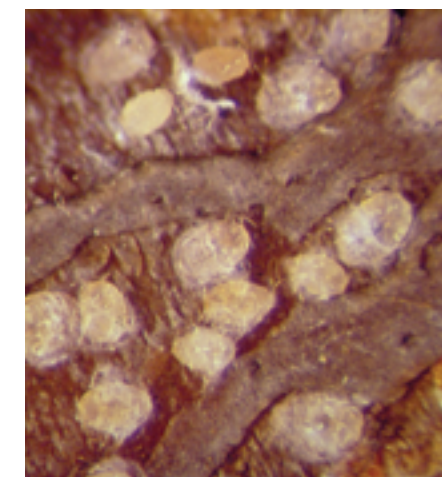
UPOZNAJMO ŠTETOČINU - DUDOVA ŠTITASTA VAŠ, A NA BRESKVI

Sl. 1. Štitovi ženki

Sl. 2. Larve "lutilice"

Sl. 3. Štitovi mužjaka

Dudova štitasta vaš ili *Pseudaulacaspis pentagona* je poreklom iz zemalja Istočne Azije (Kina, Japan, Koreja) odakle je sredinom XIX veka prenetu u Evropu, a potom u Ameriku, Australiju i Novi Zeland. Veoma brzo širenje vrste, uglavnom putem biljnog, tj. sadnog materijala, i njena izražena adaptivnost, učinili su da ona danas ima kosmopolitsko rasprostranjenje. U Srbiji, dudova štitasta vaš je registrovana krajem tridesetih godina XX veka, a danas je rasprostranjena na celoj teritoriji naše zemlje i predstavlja opasnu štetočinu breskve, dudu, kajsije, aktinidije, jorgovana i mnogih drugih vrsta ukrasnog drveća i šiblja. Najveća oštećenja su zabeležena na breskvi, kako u individualnim tako i u plantažnim zasadima, posebno u onim gde se ne primenjuju redovne mere suzbijanja, ili se one sprovede nepravovremeno.

Dudova štitasta vaš pripada vašima, čije je telo pokriveno voštanim izlučevinama u vidu štita. Telo ženke pokriveno je štitom koji je okrugao, prečnika 2-2,5 mm, bele boje sa dve larvene košuljice narandžaste boje u sredini (Sl.1). Štit mužjaka je izdužen, bele boje sa dva uzdužna žleba (Sl. 2). Ženka tokom razvoja prolazi kroz dva larvena stupnja, a mužjak kroz dva larvena stupnja, stadijum pronimfe

i nimfe. Larva prvog stupnja je izduženo ovalnog tela, dužine 0,2-0,3 mm, bele ili narandžastožute boje. Ima tri para grudnih nogu i jedini je pokretni stadijum, zbog čega često nosi naziv „lutilica“ (Sl. 3). Naime, ovaj larveni stupanj omogućava aktivno širenje vrste po biljci, a zbog malih dimenzija tela i pasivnu disperziju unutar voćnjaka, pa i šire. Budući da nema izgrađen voštani štit, predstavlja najosetljiviji stadijum u razviću vašu.

U našoj zemlji dudova štitasta vaš razvija 2 ili 3 generacije godišnje, a prezimljava u stadijumu polno zrele ženke na stablu, granama i u pukotinama kore. U proleće, krajem aprila ili u prvoj polovini maja, ženke počinju sa polaganjem jaja. Ovipozicioni period traje oko mesec dana, a jedna ženka u proseku položi od 80 do 160 jaja. Embrionalni razvoj iznosi 10 dana nakon čega se pile larve prvog stupnja ili „lutilice“. Aktivno se kreću po biljci tražeći pogodno mesto za fiksiranje. U ovom periodu uglavnom se koncentrišu na mlađim, sočnijim granama. Zbog razvučenog perioda polaganja jaja, larve „lutilice“ su na biljkama prisutne oko 20-25 dana, tj. tokom celog maja. Odrasli insekti prve generacije javljaju se tokom juna, a ovipozicija se proteže na juli. Larve

„lutalice“ druge generacije su na biljkama prisutne tokom jula. U ovom periodu larve pored grana i grančica, naseljavaju i plodove breskve. Obično se koncentrišu oko čašice ili peteljke ploda, a ako je napad jak mogu se naći i po celom plodu. Odrasli insekti druge generacije se javljaju krajem avgusta i početkom septembra. Nakon kopulacije mužjaci uginjavaju, a oplodene ženke prezimljavaju.

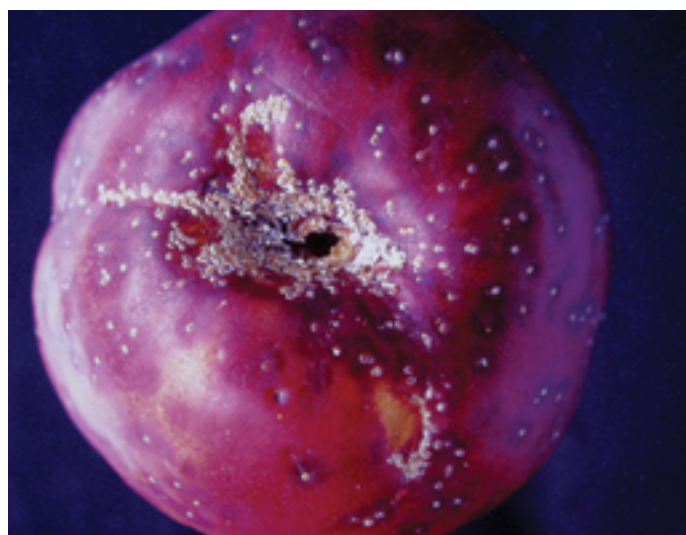
Dudova štitasta vaš je termofilna vrsta i u godinama kada vremenski uslovi tokom jeseni pogoduju njenom razviću (više vrednosti temperature, niže vrednosti relativne vlažnosti vazduha i manje padavina), razvije se u oktobru i treća generacija.

Među voćnim vrstama napada pre svega breskvu, zatim dud, kajsiju, višnju, šljivu, ribizlu, aktinidiju, orah, mušmulu i ogrozd. Na napadnutim biljkama naseljava sve nadzemne delove (stablo, grane, listove, plodove) na kojima se hrani isisavanjem sokova usled čega dolazi do smanjenja godišnjeg prirasta, do promena, odnosno slabljenja fiziološke kondicije biljke čime se povećava njena osetljivost na druge agense (sekundarne štetočine, prouzrokovalač bolesti, mraz, itd.). Zbog narušene transpiracije i poremećene fotosinteze, kod biljaka je slabije formiranje pupoljaka, cvetanje i plodonošenje, a prisustvo vaši na plodovima umanjuje njihovu tržišnu vrednost. Napadnute biljke zaostaju u porastu, a česta je pojava sušenja grana, grančica, pa i celih biljaka. Iako je prisutna na raznim vrstama voćaka, najveće štete poslednjih godina zabeležene su u nekim delovima Srbije na breskvi, a posebno na plodovima nektarine (Sl. 4). Zbog formiranja gustih kolonija čije su jedinke pokrivene štitovima bele boje, napadnute biljke deluju kao da su pokrivene snegom, što omogućava lako otkrivanje prisustva ove vrste.

Sprečavanje širenja dudove štitaste vaši postiže se sprovođenjem fitosanitarnih mera koje podrazumevaju korišćenje zdravog sadnog materijala prilikom podizanja novih voćnih zasada kao i uklanjanje dekorativnog drveća i šiblja u blizini voćnjaka. U voćnim zasadima, naročito zasadima breskve, potrebno je redovno i pravovremeno suzbijanje dudove štitaste vaši primenom insekticida. Hemijsko suzbijanje se obavlja zimskim tretiranjem ili tretiranjima u toku vegetacije. Za zimsko prskanje, do faze „mišjih ušiju“, mogu se koristiti preparati na bazi mineralnih ulja, ili mešavine mineralnog ulja i

insekticida (**Cythrín 250 EC** ili **Nurelle-D**). Zbog skrivenog načina života ove vrste i prisustva voštanih štitova, u ovom periodu neophodno je obaviti kvalitetno prskanje, odnosno dobro kvašenje (kupanje) stabala.

U toku vegetacije, suzbijanje se obavlja u periodu pojave i aktivnog kretanja larvi „lutalice“, koje su najosetljivije prema hemijskim jedinjenjima jer još nemaju izgrađen voštani štit. Zbog dugog prisustva ovih larvi na biljkama, prvo tretiranje treba obaviti na početku piljenja, a drugo za dve nedelje, što se utvrđuje detaljnim pregledom grana i grančica počev od kraja aprila i tokom maja za prvu, odnosno od početka jula za drugu generaciju. U tu svrhu mogu se koristiti preparati iz grupe Neonikotinoida – **Actara 25 WG**, **Afinex 20 SP**, dimetoata – Dimetogal, Perfektion ili azinfos – metila. Imajući u vidu da dudova štitasta vaš ima veliki broj prirodnih neprijatelja (razne vrste parazitoidnih osica i predatora) čija ukupna efikasnost može iznositi i do 50%, poslednjih godina se, naročito u voćnim zasadima, sve više pažnje posvećuje očuvanju prirodnih populacija ovih organizama, što se postiže primenom selektivnih insekticida kao što su na primer preparati na bazi fenoksikarba – **Insegar 25 WG**. Dobri rezultati u suzbijanju ove štetočine u zasadima breskve postignuti su primenom ovog preparata, a utvrđena efikasnost iznosila je preko 95%. Očigledno je da se ovoj štetočini mora posvetiti puna pažnja kako bi plodovi breskve ali i sadni materijal koji se izvozi imao kvalitetnu cenu. A prava i pravovremena zaštita temelji se na dobrom poznavanju „neprijatelja“ koga je onda znajući mu slabe tačke, lakše eliminisati.

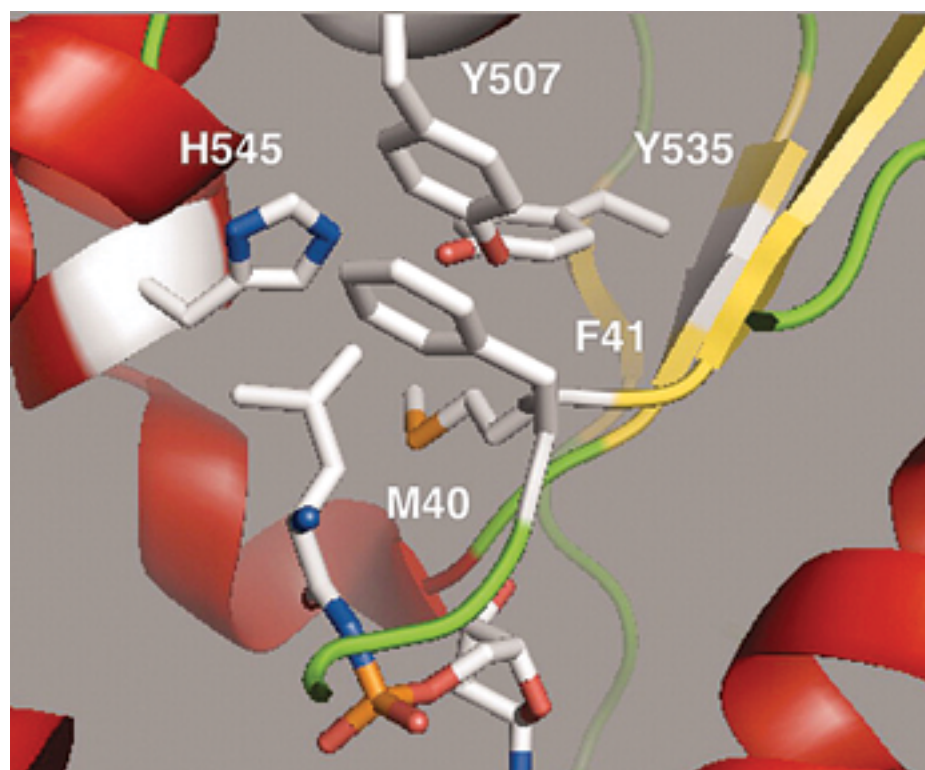
Sl.4. Izgled napadnutog ploda nektarina

**Najbolja zaštita
od plamenjače za vaš vinograd!**

PIŠE:
Dr Miroslav Ivanović

I ZA VIŠE, I ZA BOLJE

ISABION - Specijalno organsko đubrivo na bazi aminokiselina

Biljke, za razliku od životinja, nemaju potrebu da kroz ishranu uzimaju gotove aminokiseline jer imaju sposobnost da ih sintetizuju, u svojim tkivima, iz prostih elemenata prisutnih u zemljištu. Da bi se iz osnovnih elemenata prisutnih u zemljištu izgradile aminokiseline u biljnim tkivima, biljke moraju da ulože veliku količinu energije. Biljke ne rastu uvek u optimalnim uslovima. Često su, u toku vegetacione sezone, izložene brojnim nepovoljnim delovanjima, koja mogu izazvati stres. Brojnim istraživanjima, kroz vegetacione oglede, utvrđeno je da sredstva za ishranu bilja, u koja su ugrađene slobodne aminokiseline, mogu značajano da ublaže štetni efekat na biljku, izazvan stresnim uslovima.

Šta su aminokiseline?

Aminokiseline učestuju u izgradnji biljnih organa (procesima formiranja i razvoja korena, razvoja lista i pupoljaka) imaju značajnu ulogu u otvaranju stoma, sintezi hlorofila, povećavaju oplodnost polena, poboljšavaju sazrevanje i otpornost na nepovoljne uslove.

Aminokiseline su sastavni deo proteina koje biljke troše za svoje potrebe ili ugrađuju u plodove. One su kao cigle u zidovima koji čine jednu kuću. Što više cigli, dobro raspoređenih, to bolji i čvršći zid, a time je i bolja kuća. Tako je i sa aminokiselinama. One grade proteine, a bez proteina nema količine i kvaliteta. Biljke u stresnim uslovima ne proizvode dovoljno aminokiselina, što se odražava na slabiji kvalitet plodova i manji prinos. Slična situacija je u fazama kada biljke troše dosta energije u važnim fiziološkim fazama, posle rasađivanja, pred i u toku cvetanja, na početku formiranja plodova i u vreme sazrevanja.

Primenom novog proizvoda koji dolazi iz kompanije Syngenta, **Isabion**-a, biljke dobijaju korisnu infuziju, bez štetnih posledica po njih, sredinu ili potrošače. Dodatna energija sačuvana ili dobijena preko aminokiselina iz preparata Isabion omogućava stabilan prinos i dobar kvalitet.

Zašto koristiti aminokiseline kao nosače mikroelemenata

1. Molekuli aminokiselina su mali i neutralni;
2. Lako ulaze u biljna tkiva;
3. Ne zahtevaju dodatnu energiju za ulazak u biljku;
4. Ne utiču na aktivnost hlorofila
5. Vezuju se sa mikroelementima (gvožđe, bor, cink, ...), pa tako ova mikro hraniva lakše ulaze i asimiliraju se u biljnim tkivima. Aminokiseline obezbeđuju lakši promet makroelemenata iz đubriva.

Kada se **Isabion** primenjuje ?

Vreme primene se određuje prema fazi razvoja biljke, odnosno njenim potrebama ili prema pojavi stresnih uslova sredine.

Primena prema fazama razvoja biljaka

- I put - Na početku vegetativnog razvoja, početkom vegetacije (višegodišnje biljke) ili nakon nicanja (jednogodišnje biljke).
- II put - Na početku generativnog razvoja, pre cvetanja i formiranja pupoljaka.
- III put - Na početku formiranja plodova.
- IV put - U vreme punog formiranja plodova i promene njihove boje.

Primena prema fazama razvoja biljaka

- U nepovoljnim klimatskim uslovima (suša, plavljenje, visoke temperature, mraz, grad)
- U kritičnim fenofazama (kalemljenje, rasađivanje)
- U uslovima napada bolesti i štetočina, nedostatka hraniva, kod oporavka od fitotoksičnog delovanja.

Količina primene

U voću kako jabučastom, tako i koštičavom se primenjuje se u količini 2 - 3 l/ha, ili 200-300 ml u 100 l vode, sa 3-4 tretmana tokom vegetacije, prema uputstvu za primenu u pojedinim usevima, pre cvetanja, posle opadanja kraničnih listića i početku formiranja plodova, plodova veličine oraha i na kraju pred sazrevanje. U stresnim uslovima (posle grada, jače pojave bolesti i štetočina, suše, ...) primenjuje se u količini od 400 ml u 100 l vode. U povrtarskim usevima primenjuje se u količini 2 - 3 l/ha, ili 200-300 ml u 100 l vode, sa 3-4 tretmana tokom vegetacije, prema uputstvu za primenu u pojedinim usevima.

U krompiru se primenjuje u količini 3 l/ha, ili 300 ml u 100 l vode, sa 3 tretmana tokom vegetacije. Prva primena je kada su biljke visine 15 cm, druga na početku razvoja krtola, i treća 15 dana nakon druge primene.

Primena u važnim fazama razvoja biljaka

10 dobrih razloga za Isabion

1. Jedinstveni proizvod na tržištu;
2. Savremena tehnologija proizvodnje;
3. Visok kvalitet finalnog proizvoda;
4. Specifičan mehanizam delovanja;
5. Jednostavna primena;
6. Fleksibilnost u odnosu na usev;
7. Biološko delovanje (prinos i kvalitet);
8. Nema štetnih ostataka;
9. Mogućnost mešanja sa sredstvima za zaštitu bilja;
10. Primenljiv u organskoj proizvodnji.

Sigurna i bezbedna primena

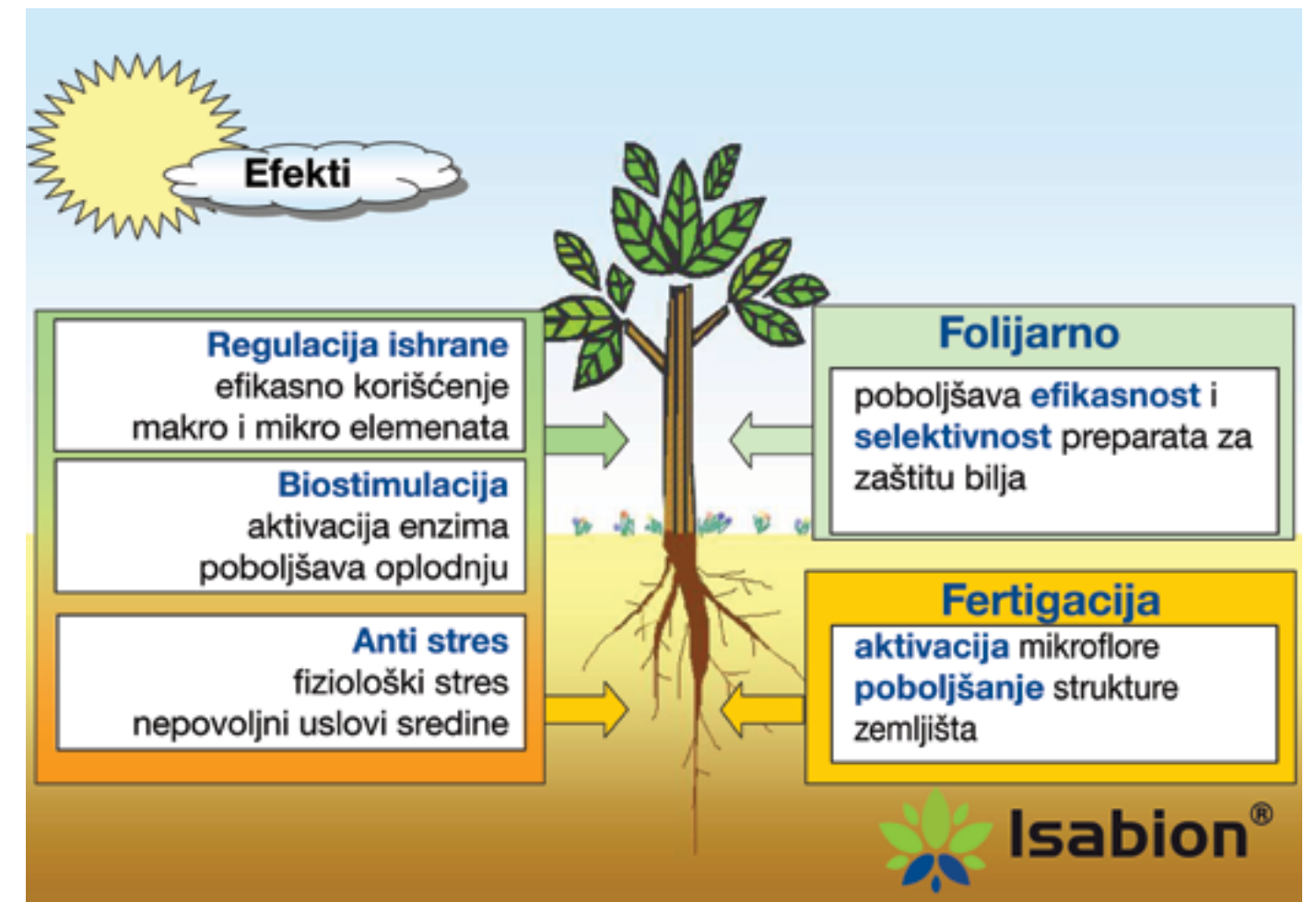
SIGURNOST	Nije toksičan, nije škodljiv. Bezopasan za biljke, životinje i ljude. Stalan i ujednačen sastav, stabilan tokom čuvanja, nema taloženja, ne zapušuje dizne tokom primene.
PRIRODNO POREKLO	Bez štetnih ostataka. Bez kontaminacije. Potpuno biorazgradiv.
KOMPATIBILNOST	Herbicidi, insekticidi, fungicidi Izbegavati mešanje sa preparatima na bazi bakra Regulatori razvoja biljaka. Tačna đubriva, huminske kiseline.

KARAKTERISTIKE

Specijalno đubrivo, biostimulator sa aminokiselinama.
Prirodno poreklo, savremena tehnologija proizvodnje, stalan i ujednačen sastav, potpuno rastvoljivu vodi, bez neprijatnog mirisa.
Vreme primene u najvažnijim fazama razvoja biljaka ili u kritičnim i stresnim uslovima.
Nema opasnosti tokom pripreme i primene, bez rizika za biljke.
Kompatibilnost sa većinom sredstva za zaštitu biljaka.

PREDNOSTI

Primena u velikom broju usevu i zasada povrća, voćaka, krompira, vinove loze, ratarskih biljaka.
Bez ostatka na plodovima, potpuno razgradivo đubrivo, lako za pripremu i primenu.
Fleksibilnost u primeni, za povećanje prinosa i poboljšanje kvaliteta plodova.
Sigurna i bezbedna primena.
Mogućnost mešanja za primenu zajedno sa sredstvima za zaštitu biljaka.

PIŠE:
Dragan Đorđević, dipl. inž. polj.

DA LI ĆE TUTA DA DOLUTA?

Poslednjih meseci povrtari pre svega, ali i stručna javnost ustalasala se jer nam je na pragu novi, nezvani gost. Odgovor na pitanje da li je prisutna kod naših proizvođača paradajza ili ne još niko sa sigurnošću nije dao. A ko je gost? Lisni miner paradajza – *Tuta absoluta*. Po svemu sudeći, ako se ne otkrije na vreme ili spreči njen prodor na naša polja, pridružiće se čitavoj plejadi nezvanih gostiju, od krompirove zlatice pedesetih godina prošlog veka, preko šarke šljive, minirajuće muve luka – *Napomyza gymnostoma*, kukuruzne zlatice, bakteriozne plamenjače, puža *Arion rufus*, i mnogih drugih koji su različitim putevima i načinima, nenamerno ili možda i namerno se “ugnezdili” u našu poljoprivredu.

Prema neproverenim informacijama ima je na jugu ali su i povrtari iz Crne Gore sumnjičavi je li ona bila uzrok propadanja paradajza tokom 2010. godine? Čak se još nagađa da li je došla uz pomoć gotovog proizvoda (samo je Srbija prošle godine uvezla preko 25000 tona svežeg paradajza i paprika) ili putem rasada ili... Prema podacima inostranih stručnjaka registrovala je u gotovo svim zemljama mediteranskog bazena sa kojima imamo saradnju u uvozu i gotovog proizvoda ali i rasada.

Kako je sprečiti da i u našoj zemlji načini štete i kako je, ako je prisutna što brže i efikasnije suzbijati? Jednostavno, da bi neprijatelja pobedio, upoznaj ga, otkrij njegove slabosti i tuci ga raznovrsnim oružjem.

Dakle, ko je *Tuta absoluta*? Lisni miner paradajza je prvi put registrovana 1917. godine na južnoameričkom kontinentu i to u usevima na preko 1000 m nadmorske visine. Prvi naziv je *Phythoraimea absoluta Meyrick*, a od 1994. godine menja ime u *Tuta absoluta Povolny*, odnosno južnoamerički lisni miner paradajza (South American Tomato pinworm). Fam. *Gelechiidae*. Kao štetočina na paradajzu pominje se i 1962., 1964. i 1987. godine. Njeno prisustvo je utvrđeno pre svega na paradajzu, koji je glavni domaćin ali i paprici, kao i korovskim vrstama iz fam. *Solanaceae*, pre svega *Solanum nigrum* – pomoćnica ili kereće grožđe i *Datura stramonium* – tatula, *Nicotiana glauca* i dr.

Njeno intenzivno širenje beležimo u ovom veku. Kako bi se sprečio njen unošenje u zemlje EU, 2004. godine, je stavljena na A1 listu karantinskih štetočina. Izgleda da ni to nije pomoglo jer je u pojedinim španskim provincijama registrovana 2006. godine, 2008. u Italiji, a 2009. godine i Francuskoj, Tunisu, Malti, Maroku, Alžiru i drugim zemljama mediterana. No nisu samo oni ugroženi. Registrovana je i u Velikoj Britaniji, Holandiji, Grčkoj, Portugaliji i Albaniji. Ovo ukazuje s jedne strane da je upravo povećan promet povrća, pre svega paradajza umnogome doprineo njenom brzom širenju, s druge strane da je i fitosanitarna kontrola možda zakazala u nekom trenutku, i sa treće strane, za nas najpogubnija, da smo “opkoljeni”.

Lisni miner paradajza *Tuta absoluta* je toploljubiva vrsta koja razvija od 5 do 12 generacija godišnje u zavisnosti od prostora u kome se paradajz gaji. Na otvorenom polju razvije 5, a u staklenicima i plastenicima 10 do 12 generacija. Visok potencijal razmnožavanja – ženka položi od 250 do 300 jaja u jednoj generaciji. Životni ciklus jedne generacije traje od 24 do 76 dana, a u optimalnim uslovima generacija se potpuno razvije za 29 do 38 dana. Stadijum jaje traje od 3 do 5 dana, a 4 larvena stadijuma od 11 do 19 dana, a razvoj lutke traje od 6 do 10 dana. Tako je utvrđeno da na temeparturi od 14° C jedna generacija završi ceo ciklus za 76,3 dana, na 19,7^o C 39,8 dana, a na 27,1^o C za 23, 8 dana. Prezimljava kao jaje, lutka ili odrasla jedinka.

Odrasla jedinka, imago, odnosno leptir je dužine 5 do 7 mm i skriva se u lišću. Ženka nakon parenja polaže belokrem boje jaja na naličju lista, a iz jaja se pile u početku krem, a kasnije zelenkasto do ružičaste larve

sa karakterističnom tamnom glavom.

Larve se ubušuju u list, plodove ali istabljike i peteljke i hrane se praveći nepralilne izgrizotine što dovodi do sušenja i propadanja zelene mase, odnosno cele biljke. Do sad je utvrđeno da se štete kreću od od 50 do 100%.

I kada sve to znamo, kako se zaštititi?. Svakako da je osnovna mera pojačan fitosanitarni nadzor nad prometom rasada i plodova. Poštovanje osnovnih agrotehničkih mera, plodored, kvalitetna obrada zemljišta, iznošenje i uništavanje biljnih ostataka nakon berbe, ne korišćenje i uklanjanje ambalaže u kojem je uvezen plod ili rasad, korišćenje zaštitnih mreža. Verovatno da i dezinfekcija zemljišta ali i primena zemljišnih insekticida (**Force 0,5 G**) prilikom proizvodnje rasada i pre rasađivanja mogu dati dobru prevenciju. Tokom vegetacije je nužno praćenje leta leptira korišćenjem feromonskih klopki, kao i primena insekticida sa različitim mehanizmima delovanja. Još ne postoje puno informacija o ovom aspektu borbe ali ohrabruju rezultati koje su ostvarili novi insekticidi na bazi a. m. Rinaksipir i Indoksikarba. Preparat na a. m. Rinaksipir – **Coragen**, iz palete pesticida kompanije Du Pont, ima registraciju za ovu namenu u Holandiji, a u postupku registracije je i u Portugaliji, Španiji, Italiji, Grčkoj, Sloveniji. Prema saznanjima, preventivno je i u Hrvatsku uvezen sa privremenom registracijom. Na našem tržištu se iz iste kompanije nalazi i insekticid na bazi Indoksikarba, **Avaunt 15-SC**. Ovaj preparat je registrovan za suzbijanje *Tuta absoluta* u Portugalu, a u postupku je registracija u Španiji. Takođe, postoje izvesni ohrabrujući rezultati u kontroli ove štetočine primenom određenih okvašivača.

Drugi aspekt borbe je biološka borba u suzbijanju lisnog minera paradajza *Tuta absoluta*. Prema dostupnim podacima, u ovu svrhu se mogu koristiti parazitne osice iz fam. *Braconidae* - *Bracon*, *Chelonus*, *Orgilus*, *Pseudopanteles dingus*, zatim fam. *Berhylidae*:- *Goniozus nigerifemur* kao i *Chalcidoidea* - *Conura*, *Copidosoma*, *Galeipsomya*, *Trichogramma spp*. Među predatorskim vrstama za jaja i mlade larvene stadijume izdvajaju se predstavnici fam. *Pentatomidae* - *Podisus nigrispinus*, fam. *Miridae* - *Nesidiocoris tenuis*, *Macrolophus melanotoma*, *M. pigmaeus* i fam. *Anthocoridae*:- *Xylocoris sp*, Ako sve ovo znamo, šta valja činiti?

Oprez, jer neprijatelj nikada ne spava i naravno, po potrebi "paljba" iz svog raspoloživog oružja".

Sl.3. Izgled napadnutog ploda nektarina

Sl.3. Izgled napadnutog ploda nektarina

Sl.3. Izgled napadnutog ploda nektarina

Sl.3. Izgled napadnutog ploda nektarina

DuPont™ Coragen®

kontrola insekata

snaga
RYNAXYPYR®-a

- Novo rešenje za suzbijanje jabukinog smotavca (Cydia Pomonella)
- Višestruko delovanje
- Brz prestanak ishrane
- Idealan za integralnu zaštitu bilja

DuPont SRB d.o.o.
Omladinskih brigada 88
11070 Beograd
Tel: 011 20 90 589
Fax: 011 20 90 599
www.rs.ag.dupont.com

Copyright © 2008. DuPont. Sva prava zadržana. DuPont Oval logo, DuPont®, The miracle of science™ i imena proizvoda su robne marke i zaštićena imena kompanije E.I. du Pont de Nemours i njenih članica.

The miracles of science™

PIŠE:

Dragan Đorđević, dipl. inž. polj.
Miloš Stojanović, dipl. inž. polj.

PISMO IZ CRNE GORE

Od snežnih vrhova Sinjajevine i Bjelasice do sinjeg mora i Ulcinja, od zelenila pašnjaka Bijelog Polja do plodne Zetske doline i Danilovgrada, pitomine Golubovaca, “Đalovića klisure” kao predstraže i zastrašujućih litica kanjona Morače, lepote i mirnoće Kolašina i gostoljubivosti osoblja motela “Djevojački most” do urbane noćne vreve u Podgorici. I ljudi, ne na kraju, nego kao oni koji zaokružuju prelepe utiske.

Ovako su potpisnici ovih redova doživeli četvorodnevni boravak u Podgorici za vreme održavanja II “EXPO 11 Podgorica” sajma u organizaciji “Agromarket CG”, početkom marta tekuće godine. Za kontakte sa brojnim posetiocima sajma i kao pravi domaćini potrudili su se Miodrag Bogdanović i Miroslav Jokić, rukovodeći tim, kao i ostali saradnici predstavništva u Podgorici.

Odakle krenuti u priču o ljudima koje smo upoznali i družili se? Koga prvo pomenuti, a da se “ja do njega” ne naljuti jer su svi vrsni znalci svoga posla i iznad svega dobri ljudi, ljudine. Kada se bolje razmisli, najbolje je po abecedno redu.

U selu Botun kraj Golubovaca ali ga ima i u širom Crne Gore i Srbije, jedan neobičan lik. Saobraćajni inženjer, a povrtar u duši. Veselin Kadžić, sam i uz pomoć povremenih radnika u plasteniku na površini od 2600 m² uzgaja poslednje dve godine paradajz, a prethodnih nekoliko paprika i to samo za konzum. Sam proizvodi rasad, neguje biljke po najsavremenijim pravilima dobre povrtarske prakse i plasira paradajz Trogir i Bonada i u Podgorici ali i u drugim gradovima, i primorskim i kontinentalnim. I ono što je najvažnije, hoće da sasluša i prihvati savet. Da li pominjati da dobre rezultate ostvaruje koristeći i “Proplant 722 SL” i liniju hraniva “FitoFert”. Vesko, kako ga prijatelji zovu, otkrio nam je i nove planove. Nemirnog duha, želi da uđe u novi izazov – trešnja. Planira da podigne savremeni zasad trešnje na 3000 m², odmah do plastenika sa protivgradnom ali i antikišnom mrežom, sistemom “kap po kap”. Na rastanku smo mu poželeti sreću i snagu da izdrži u svim svojim naumima.

Na sajmu smo upoznali, a u Ulcinju se i družili sa Skenderom Kalezićem, vlasnikom firme “Enikom”. Jedan od prvih poslovnih partnera sa kojim je “Agromarket” saradivao, vlasnik nekoliko poljoapoteka, ali i čovek koji kroz stalnu edukaciju svojih sugrađana širi priču o maslini i citrusima ali ne samo o njima na području ulcinjske regije. Upravo je Skendo uz pomoć opštinske uprave organizovao veoma posećeno predavanje (preko 80 učesnika) o merama zaštite i ishrane povrća, lubenice, vinove loze, masline i citrusa na kome su svoja rešenja za probleme predstavili potpisnici teksta. U saradnji sa svojim prijateljem iz Savjetodavne poljoprivredne službe opštine Ulcinj, Ganijom Ganom Redžom, pored 80.000 stabala starih zasada i 30.000 novih, želi dalje proširenje ove najomiljenije mediteranske vrste snabdevajući proizvođače novim sortimentom.

Slična je i priča sa širenjem citrusa, pre svega mandarina. Postojećem broju od oko 350.000 stabala, njih dvojica čine napore da voćari sade nove zasade i turistima ali i za izvoz ponude svoje kvalitetne proizvode.

Sajam je bio prilika i da upoznamo, jer smo pre toga imali i telefonske kontakte i Žarka Maraša iz Golubovaca. Visok čovek ali i veliki povrtar. Sam, uz pomoć dva radnika i supruge, arhitekta koja je posvećena odgojem dece i koja pruža “logistiku”,

proizvodi povrće na oko 4,5 ha na otvorenom polju. U plasteniku površine 600 m² proizvodi rasad, a kasnije paradajz i salatu za konzum. Ostvari Žarko i dve-tri žetve godišnje jer na 4 ha ima sistem “kap po kap” i proizvodi i kelj, karfiol, poriluk, brokoli, salatu, paradajz, krompir ali pipun, crnogorski naziv za dinju. I ne mora da traži tržište, kupci dolaze kod njega jer se kvalitet nadaleko čuje.

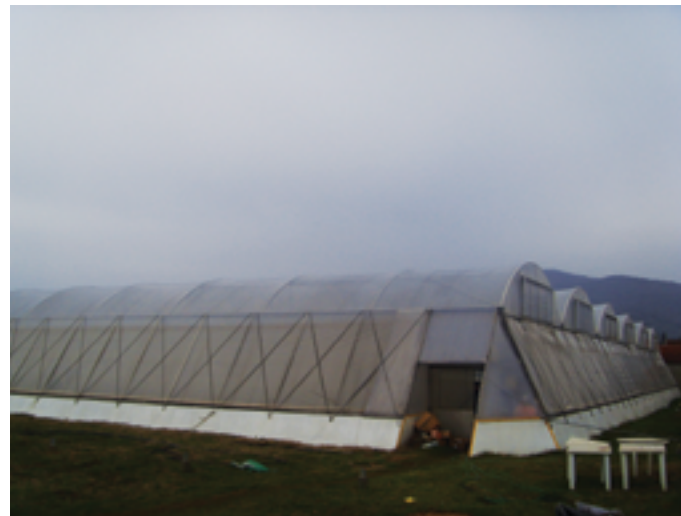
Tokom boravka u Danilovgradu, u naselju Pažići upoznali smo i Rada Radovića i članove njegove porodice, suprugu Rajku, dva sina i ćerku. Rade je jedan od osnivača Udruženja proizvođača biljaka u zatvorenom prostoru Danilovgradu. Svoje znanje i praksu iz dvadesetogodišnjeg rada u poljoapoteci, već 20 godina pretače u praksu i vodeći je proizvođač rasada povrća u Crnoj Gori. U plastenicima na 2500 m² proizvodi oko 500.000 rasada paradajza, paprika, krastavca (u 3 do 4 ture) ali i 50.000 rasada kupusa, crnogorskog specijaliteta, raštana (20.000) i salate oko 150.000 komada. U savremenim plastenicima sa podnim grejanjem i automatskom rampom za navodnjavanje, prihranu i zaštitu, prihvatajući savete stručnjaka sa fakulteta iz Beograda i Novog Sada i iskustva kolega sa Dana povrtara svakog decembra, Rade “bije svoju bitku”. I pored najveće stavke u poslovanju, grejanja plastenika na čvrsto gorivo, Rade je uspeo da odštampa i lep katalog svojih proizvoda. No, tu nije stao. Ispod kuće samofinansira i novih 700 m² plastenika u kome će se proizvoditi nove količine rasada. Majstori su uvodili struju kada smo se pozdravili sa ovom vrednom porodicom.

Sa prošlogodišnjeg, prvog “EXPO 10” kućnog sajma “Agromarket CG” znamo i Željka Tadića, stručnog saradnika firme “Albona”. Naravno, družili smo se i ove godine. Prosto je neverovatno koliko Željko utiče na svoje mlađe saradnike koji rade u lancu poljoapoteka ove firme u Crnoj Gori da prate sva dostignuća nauke i struke. Za proizvođače organizuje predavanja-prezentacije, a sve u cilju spajanja nauke, struke, prakse i naravno prodaje za dobrobit proizvođača. Sve promotivne aktivnosti Željko dopunjuje i tzv. terenskim radom i to upotpunjuje sliku ovog vrednog kolege i saradnika u borbi za stabilnu i profitabilnu poljoprivredu.

Šta tek reći za glavnog “krivca” za izuzetno uređene bašte, vrtove ali i holove brojnih ustanova i firmi širom Crne Gore, pa i naš “EXPO 11”. Diskretno ali

upečatljivo, Željko Vidaković sa svojim saradnicima iz firme "Ekoplant" spaja lepo i korisno. Dendro materijal i ukrasno bilje sa svih kontinenata koje pleni pažnjom sa kojom se neguje i oblikuje svakom je "praznik za oči". Željko u oko 4000 m² plastenika kao i hektarima na otvorenom proizvodi sadni materijal biljaka koje oplemenjuju prostor – mediteransko bilje, četinari, ruže ali i sadnicama voća, kalemovima vinove loze. Nesebično dajući sebe poslu ali drugim "životnijim" zadovoljstvima, Željko Vidaković priča svoju priču za lepšu Crnu Goru.

Kao i na kraju svakog pisma, sreće i zdravlja svima i do viđenja nekog narednog puta. 🌱

DU PONT - 200 GODINA ISTORIJE I USPEHA

DuPont je naučna kompanija i jedno od najstarijih industrijskih preduzeća u svetu koje radi u kontinuitetu od osnivanja do danas.

Sve je počelo u julu 1802. godine, u skladu sa burnim vremenima, proizvodnjom baruta u prvom pogonu koji je osnovao Eleuthère Irénée Du Pont koji je inače bio student Antoana Lavoazjea, oca moderne hemije

Sl.3. Eleuthère Irénée Du Pont osnivač

Sl.3. Eleuthère Irénée Du Pont osnivač

Rast je bio zaista brz i do sredine 19. veka kompanija je postala vodeći snabdevač vojske barutom. Prvu istraživačku laboratoriju za razvoj novih materijala DuPont je osnovao 1903. godine. Tokom dvadestog veka velika naučna otkrića su se nizala kao na traci, a spomenućemo samo neka.

1923 - Celofan - prvi materijal u vidu folije za ambalažu (William Hale Charch)

1930 - Neoprene - prvi sintetički kaučuk (Arnold Collins i Wallace Carothers)

1930 - Poliester - prvi superpolimer (Julian Hill)

1931 - Freon - gas za primenu u frižiderima i komorama za zamrzavanje

1933 - X-ray - prvi rentgen film

1935 - Nylon - prvo sintetičko vlakno (Wallace Carothers)

1938 - Teflon - prva izuzetno klizava plastika otporna na hemikalije i toplotu (Roy Plunkett)

Pogon je otvoren dve godine pošto je, bežeći od haosa Francuske revolucije, DuPont je stigao u Ameriku.

1958 - Lycra - prvo elastično vlakno koje može da se istegne 6 puta više od originalne dužine i da se vrati u prvobitan oblik bez gubljenja osobine elastičnosti

1963 - Nomex - prvo meta-aramidno vlakno koje otporno na vatru i koje se koristi za izradu zaštitne odeće za vatrogasce i industrijske radnike

1965 - Kevlar - prvoparaaramidno vlakno koje je 6 puta jače od čelika, otporno na vatru, sečenje sa primenom u mnogim industrijama (svemirska industrija, brodogradnja, autoindustrija, telekomunikacije), a u oblasti zaštite koristi se za balističku zaštitu, zaštitnih rukavica odela za vatrogasce itd

1966 - Tyvek i Typar - prve netkane tkanine izrađene specijalnom tehnologijom za primenu u mnogim industrijama, a u oblasti zaštite Tyvek se koristi za izradu zaštitnih odela

Kao primer primenljivosti proizvoda iz palete Du Pont je i da astronauti koji su hodali po Mesecu u skafanderima koji su sačinjeni od 25 slojeva, a 23 su izrađena od DuPont-ovih materijala.

1982 - Glean - prvi ekološki herbicid (George Levit) iz grupe sulfonilurea

U dva veka postojanja (19.7. 2002. kompanija je proslavila 200-godišnjicu postojanja), kompanija se transformisala nekoliko puta, ali kvalitet je nešto čega se neprekidno držala i sa čim je ušla u treći milenijum svoga postojanja. Sposobnost adaptiranja na promene i fondacija za neprekidna naučna istraživanja su omogućila DuPont-u da postane jedna od najboljih kompanija iz oblasti istraživanja i razvijanja novih proizvoda. Uprkos stalnim promenama i inovacijama, DuPont ima uspostavljene trajne osnovne vrednosti kao što su: zaštita i bezbednost, zdravlje, ekologija, visoki etički i poslovni standardi, kao i tretiranje svih ljudi sa poštovanjem. DuPont ima i gotovo vek iskustva u istraživanju i proizvodnji pesticida za poljoprivredu. Godine 1920., DuPont je počeo proizvodnju sredstava za zaštitu semena. Iz sopstvenih laboratorija DuPont je patentirao sintetički hormon rasta biljaka 1943. godine, ali nije odmah primećeno dejstvo koje ima na korovske biljke kao herbicid. Kao rezultat toga pokrenuta su nova istraživanja što je ubrzo dovelo do pronalaska novih sintetičkih herbicida kao što su Telvar® i Karmek®. Kompanija

Du Pont je od 1950. godine, je uspešno proizvodila inskticide kao što su Lannate®, Lorok® i Hivar®, a takođe i fungicid Benlate®, uveden u 1972.

Godine 1975., istraživač iz Du Pont-a, Džordž Levit otkriva sulfonilure, koje ometaju enzime rasta biljaka, ali su bile bezbedne za sisare,. DuPont je patentirao ovo veliko otkriće 1978, a četiri godine kasnije predstavio je svoj prvi herbicid za primenu u pšenici Glean®. Kompanija DuPont je ubrzo razvila niz herbicida iz ove grupe za sve glavne poljoprivredne kulture što je predstavljalo pravu revoluciju u zaštiti bilja. Poljoprivrednim proizvođačima je ponuđeno rešenje za kontrolu korova koji do tada nisu mogli sa uspehom da se suzbiju, a glavni aduti su mala količina primene, bezbednost za usev i malu toksičnost za druge žive organizme.

Kompanija Du Pont posluje u 70 zemalja sveta. Zapošljava 60.000 ljudi koji su u 2004. ostvarili promet od 27,3 milijarde dolara. DuPont ima 40 istraživačko-razvojnih laboratorija i tehničkih centara u SAD i oko 35 u 11 drugih zemalja sveta.

DuPont-ova misija je da bude svetska najdinamičnija naučna kompanija koja će neprekidno stvarati nova rešenja za bolji, bezbedniji i zdraviji život svih ljudi na planeti.

Da se sve kocke slože! Sigurna zaštita Vaših useva.

HERBICIDI

- Cordus® 75 WG
- Express® 50 SX
- Granstar® 75 WG
- Grid® 75 WG
- Harmony® 75 WG
- Laren® Max PX
- Safari® 50 WG
- Tarot® 25 WG
- Tarot® Plus WG
- Victus® Duo

OKVAŠIVAČ

- Trend® 90

FUNGICIDI

- Alert® S
- Charisma®
- Curzate® M WG
- Curzate® R WG
- Equation® Pro WG
- Kocide® 2000
- Olymp® 10 EW
- Talendo®
- Acanto® Plus

INSEKTICIDI

- Avaunt® 15 SC
- Coragen® 20 SC
- Lannate® 25 WP
- Lannate® 90
- Vydate® 10 L

DuPont SRB d.o.o.
Omladinskih brigada 88
11070 Beograd
Tel: 011 20 90 589
Fax: 011 20 90 599

Copyright © 2008, DuPont.Sva prava zadržana. DuPont Oval logo, DuPont, The miracle of science™ i imena proizvoda su robne marke i zaštićena imena kompanije E.I. du Pont de Nemours i njenih članica.

The miracles of science™

PIŠE:
Zoran Kampfer, dipl. inž. polj.

SAFARI 50 WG REŠENJE ZA NAJPROBLEM- ATIČNIJE KOROVE ŠEĆERNE REPE

Proizvodnja šećerne repe u našoj zemlji uvek je bila veliki izazov za dobre poljoprivredne proizvođače. Dug je i naporan put od kvalitetnog odabira parcela, potpune predsetvene pripreme, izbora dobrog semena, analize hemijskog sastava zemljišta i adekvatnog đubrenja, preko sigurnog suzbijanja širokolisnih i uskolisnih korova, štetnih insekata, pa sve do efikasne odbrane od prouzrokovala biljnih bolesti, pre svega *Cercospora beticola*, kao i uspešno završene kampanje vađenja šećerne repe, a zatim i prerade slatkog korena i proizvodnje šećera.

Svake godine površine pod ovom kulturom se nalaze na stabilnom nivou i proizvođači mogu napraviti računicu oko isplativosti proizvodnje.

No, mnogi faktori utiču na potencijalno smanjenje prinosa, kao i kvaliteta šećerne repe. Jedan od njih je i prisustvo korova na parcelama. To su kao po pravilu uvek dobro pripremljene parcele, zemljišta bogatija hranivima i za očekivati je i prisustvo različitih korovskih vrsta. U prvih osam nedelja nakon nicanja šećerne repe korovi nanose najveće štete. Ukoliko su prisutni na njivama brže usvajaju vodu i hranljive materije namenjene za razvoj gajene biljke. Na našim njivama veliki broj širokolisnih korova se redovno pojavljuje, a najveći problemi su *Abutilon theophrasti*, u narodu poznat kao Teofrastova lipica, Žuti slez ili jednostavno *Abutilon*, zatim *Polygonum lapathifolium* i *Polygonum persicaria* – dvornici - obični i veliki, *Amarantus retroflexus* – običan štir, *Solanum nigrum* – kereće grožđe, pomoćnica, *Sinapis arvensis* - gorušica i mnogi drugi. Da bi sprečili njihovo prisustvo potrebno je izvršiti njihovo pravovremeno i efikasno suzbijanje.

Kompanija DuPont je proizvela preparat **Safari 50 WG** koji predstavlja idealno rešenje za suzbijanje upravo navedenih korova kao i velikog broja ostalih širokolisnih korova. Herbicid **Safari 50 WG** se usvaja uglavnom preko lista, a delimično i preko korena. Posle primene, preparat **Safari 50 WG** brzo zaustavlja rast osetljivih korova. Korovi koji nisu uginuli ostaju zakržljali i ne konkurišu usevu. Tipični simptomi, žućenje i odumiranje, su vidljivi nekoliko dana nakon primene. **Safari 50 WG** se primenjuje najčešće u količini od 30 gr/ha u kombinaciji, na primer, sa preparatima na bazi Fenmedifama + Desmedifama uz obavezan dodatak

okvašivača **TREND 90** u koncentraciji 0,05% da bi se ostvarila dobra folijarna apsorpcija.

Optimalno vreme za primenu je kada su korovi u fazi kotiledona do dva prava lista. Zahvaljujući kratkom rezidualnom delovanju od svega nekoliko dana, **Safari 50 WG**, deluje jedino na iznikle korove ili korove koji su u fazi nicanja u vreme primene. I upravo zbog toga je potrebna naredna primena da bi se suzbili novoiznikli korovi i to najčešće u razmaku od 8 do 14 dana ili kada korovi ponovo niču. Maksimalan broj tretmana je četiri puta po 30 gr/ha u jednoj vegetacionoj sezoni, ali je u praksi to najčešće tri puta 30 gr po hektaru. Primena preparata **Safari 50 WG** ne dovodi do ograničenja u plodoredu.

Šta je takođe velika prednost preparata **Safari 50 WG**? Naravno, izrazita selektivnost prema usevu šećerne repe. Velika prednost je da se može primeniti u početnim fazama porasta nežne biljčice šećerne repe. Herbicid **Safari 50 WG** možemo primeniti kada je šećerna repa iznikla 70-90%, pa sve do zatvaranja redova repe. Idealno karakteristika je da se preparat može primeniti u temperaturnom opsegu 7 - 25° C u vreme tretiranja i nekoliko sati nakon primene. Koristeći **Safari 50 WG** u tank miks kombinacijama sa drugim herbicidima uvek treba poštovati ograničenja partner herbicida.

Safari 50 WG – pravo rešenje za najproblematičnije korove u usevu šećerne repe.

www.agromarket.rs

ACETOMARK

TERBIS

Siran[®] 40 SC

agro DIMARK

FitoFert

PROVERENE KOMBINACIJE
sigurno i efikasno suzbijanje korova u kukuruzu!

agro market

PIŠE:
Dr Zorica Jestrović
Dr Đorđe Jocković

NS HIBRIDI KUKURUZA - DANAS I SUTRA

Kukuruz je jedna od najznačajnijih gajenih biljaka u svetu. Poreklom je iz Amerike, a u Srbiji se gaji od XVI veka. Zahvaljujući svojim osobinama veoma brzo je postao vodeća ratarska biljka. Veći broj studija pokazuje da porastu proizvodnje kukuruza najviše doprinose: kontinuirano stvaranje novih visoko-rodnih hibrida, razvoj tehnologije i industrije semenarstva, unapređenje teh-nologije gajenja, inovacije u razvoju širokog asortimana prehrambenih i teh-ničkih proizvoda od kukuruza, a posebno inovacije u proizvodnji bioetanolu i rast njegove upotrebe kao alternativnog goriva. Prosečni svetski prinos po jedinici površine, odnosno hektaru približava se poslednjih godina nivou od 5 t/ha zrna, dok najrazvijenije zemlje dostižu nivo od 8–9 t/ha suvog zrna. Najveći proizvođač kukuruza, Sjedinjene Američke Države (SAD), sa udelom u svetskoj proizvodnji od 40% dostigao je 2006. nacionalni rekord od 10,06 t/ha suvog zrna na površini od 30 miliona hektara. U našoj zemlji u periodu 2005-2009. kukuruz se u proseku gajio na 1.214.906 ha sa ukupnom proizvodnjom oko 5 miliona tona (SG Srbije, 2010).

Oplemenjivanje kukuruza na naučnim osnovama radi se već više od sto godina. U Institutu za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu na oplemenjivanju kukuruza radi se od 1938. godine. Osnovni zadatak oplemenjivanja kukuruza je dobijanje novih hibrida koji svojim pozitivnim karakteristikama prevazilaze postojeće komercijalne hibride.

U novije vreme posebna pažnja se poklanja očuvanju genetskih resursa, ubrzanju procesa selekcije, razvoju dihaploida, marker asistiranju selekciji, kao i iskorišćavanju drugih savremenih metoda biotehnologije u cilju realizacije osnovnih ciljeva postizanja povećanja prinosa, tehnološkog kvaliteta i ekonomičnosti proizvodnje, a izuzetan značaj se daje na iznalaženju novih izvora gena tolerantnosti prema pojedinim abiotičkim i biotičkim faktorima stresa u cilju njihovog iskorišćavanja u procesu oplemenjivanja. Zahvaljujući kontinuitetu i stalnim naporima u primeni najnovijih saznanja u domaćim programima oplemenjivanja, stvoreni hibridi kukuruza novijih generacija poseduju visoki genetički potencijal rodnosti, dobru adaptabilnost i stabilnost, niži sadržaj vlage u zrnu, savremenu arhitekturu fenotipa i dobru otpornost prema ekonomski najznačajnijim prouzrokovateljima biljnih bolesti i štetočina.

Tokom svih ovih decenija istraživanja, posebna pažnja u selekcionom procesu je usmerena na:

Oplemenjivanje na prinos NS hibrida kukuruza
Stabilnost prinosa NS hibrida kukuruza
Otpornost prema bolestima NS hibrida kukuruza
Tolerantnost prema herbicidima NS hibrida kukuruza
Tolerantnost prema stresu NS hibrida kukuruza
Tolerantnost prema suši i visokim temperaturama NS hibrida kukuruza

NS hibridi kukuruza već nekoliko decenija zauzimaju značajne površine u našoj zemlji. Ovo je od izuzetnog značaja posebno kada se ima u vidu izuzetna konkurencija i prisustvo gotovo svih svetski poznatih multinacionalnih kompanija koje ulažu ogromna finansijska sredstva u oplemenjivanje kukuruza.

Rejoni proizvodnje kukuruza u Srbiji

NS hibridi kukuruza koji se preporučuju za gajenje u širokoj proizvodnji poseduju sva poželjna agronomska svojstva, od kojih su sa stanovišta proizvođača najvažniji visok genetički potencijal za prinos, dobra adaptabilnost i stabilnost prinosa i tolerantnost prema stresu. Kod hibrida FAO 600 grupe zrenja koji su najzastupljeniji u našem proizvodnom području prinos zrna kao kriterijum u selekciji je 20 t ha⁻¹ suvog zrna. Kasni hibridi NS 640, ZENIT, NS 6010, NS 6030, NS 7020 i drugi u različitim rejonima

gajenja (Vojvodina, Šumadija, Mačva), u povoljnim uslovima za proizvodnju kukuruza 2005, 2007, 2010. ostvarili su 15-19 t ha⁻¹ suvog zrna. Istovremeno, srednje kasni hibridi NS 540, NS 5010, NS 5043, NS 5020 su potvrdili svoj potencijal za prinos zrna od preko 15 t ha⁻¹, a srednje rani hibridi NS 3014, NS 4015, NS 444 ultra, NS 4030 su dali 13-15 t ha⁻¹. Rani hibridi FAO 100 i 200 grupa zrenja (NS 223, NS 205, NS 208) svake godine u Ukrajini, Sloveniji, Belorusiji (gde zauzimaju značajne površine) postižu prinose od 10 i više tona po hektaru, a kod nas iznad 7 t ha⁻¹ suvog zrna kao postrni usevi nakon ozimog ječma, graška ili boranije.

Kako odabrati hibrid za setvu?

Prilikom izbora hibrida za setvu neophodno je podsetiti se osnovnih principa:

1. Oslonite se prvenstveno na sopstvena iskustva.
2. Nosioci proizvodnje treba da budu provereni hibridi stabilnog prinosa, najbolji primer je NS 640.
3. Sve novine prvo proverite u Vašim uslovima na manjim površinama.
4. Ukoliko sejete kukuruz na većim površinama nikada ne sejte samo jedan hibrid, obavezno bar tri ili četiri hibrida.
5. Kombinujte hibride različitih grupa zrenja. Ako Vam je prvenstveno bitan prinos onda to mogu biti hibridi od FAO 400 do FAO 700 grupe zrenja.
6. Kukuruz kupujte od proverenih dobavljača.
7. Prilikom kupovine proverite podatke o kvalitetu semena u deklaraciji.
8. Nakon kupovine obavezno otvorite vreću i proverite kvalitet semena.
9. Seme čuvajte u adekvatnim uslovima do setve, zaštićeno od vlage, velikih termičkih promena, insekata i glodara.
10. Ukoliko imate neka pitanja kontaktirajte naše predstavnike na terenu ili nas direktno u Odeljenju za kukuruz (tel. 021/4898-281 ili 021/4898-250).

NS hibridi kukuruza za 2011.

Odabrati najbolje hibride za setvu i dati preciznu preporuku koja bi važila za sve uslove apsolutno je nemoguće. Pre svega, zato što ne postoji hibrid koji se može jednako dobro suprostaviti svim limitirajućim faktorima u proizvodnji. Nadalje, veoma je teško predvideti kakve će vremenske prilike biti u toku vegetacije koje, praksa je pokazala, najviše utiču na visinu prinosa. Zatim, prisutne su velike razlike u zemljištu, ekonomskoj moći i nivou znanja proizvođača, snabdevenosti tržišta, itd. U genetičkom smislu prisutne interakcije hibrida i godine, hibrida i lokacije, itd., su najčešće najveća nepoznanica i veliki problem, posebno u početku širenja novog hibrida. Iz tih razloga, jasno je da se daje samo generalni predlog šireg sortimenta, a svaki proizvođač mora napraviti konačni izbor hibrida za svoje njive.

NS 300 – Najrašireniji hibrid kukuruza iz FAO 300 grupe zrenja. Srednje rani hibrid, sazreva za 115-120 dana. Potencijal rodosti mu je preko 12 t/ha suvog zrna. Odlikuje se izuzetnom tolerantnošću prema suši i brzim otpuštanjem vlage u vreme zrenja. Dobre je adaptabilnosti i stabilnosti prinosa. Tolerantan je prema glavnim prouzročivačima bolesti: *Ustilago*, *Helminthosporium* i *Fusarium*. Biljka je elastična, visine oko 260 cm, tolerantna prema poleganju i lomu, aklip formira na oko 95 cm. Klip je cilindričnog oblika sa 14 redova zrna krupnog zrna, žuto narandžaste boje, tipa zubana. Masa 1000 zrna oko 400 g. Može se gajiti za zrno i silažu do 500 m nadmorske visine. Preporučena gustina setve je od 63.500–71.500 biljaka/ha u berbi. Za proizvodnju silo mase broj biljaka/ha povećati za 10-12%. Može za postrna setva uz navodnjavanje.

NS 3014 – Priznat je u FAO 300 grupi zrenja. Srednje rani hibrid, sazreva za oko 110-115 dana. Potencijal rodosti je preko 14 t/ha suvog zrna ili iznad 60 t/ha silaže. Odlikuje se izuzetnom tolerantnošću prema suši, široke adaptabilnosti. Stablo je elastično, visine oko 290 cm, klip formira na oko 100 cm. Listovi zeleni i u vreme pune zrelosti (stay green). Klip je cilindričnog oblika, izuzetne dužine sa 14-16 redova veoma lepog, krupnog žuto-crvenkastog zrna tipa zubana. Masa 1000 zrna je oko 400 g. Lako se bere i dobro se čuva. Optimalna gustina je od 63.500-71.500 biljaka/ha u berbi. Može se gajiti za proizvodnju zrna i za silažu do 500 m nadmorske visine. Postrna setva

uz navodnjavanje.

NS 4015 – Novi srednje rani hibrid, FAO 400 grupe zrenja, vegetacije oko 120 dana. Potencijal za prinos je iznad 14 t/ha suvog zrna ili silo mase 55-60 t/ha. Dobro podnosi sušu. Biljka je elastična, visine oko 270 cm, tolerantna prema poleganju i lomu, vršni klip formira na oko 100 cm. Klip je cilindričan, sa 14-16 redova žutog zrna tipa zubana, standardnog kvaliteta. Zrno je krupno, duboko mase 1000 zrna oko 400 g. Tolerantan je prema glavnim prouzročivačima bolesti kukuruza: *Ustilago*, *Helminthosporium* i *Fusarium*. Dao je dobre rezultate i u ogledima i u proizvodnji. Lako se bere i dobro čuva. U fazi sazrevanja brzo otpušta vlagu i preporučuje se za kombajniranje zrna. Optimalan broj biljaka u berbi je od 57.000–63.500 biljaka/ha. Za proizvodnju zrna i silaže, zavisno od regiona, do 400 m nadmorske visine. Za proizvodnju silo mase broj bilj./ha povećati za 15%.

NS 444 Ultra – Prvi hibrid u Srbiji tolerantan prema herbicidu Focus ultra za uskolisne korove, nije genetički modifikovan. Srednje rani hibrid, vegetacije 110-115 dana (FAO 400 grupa zrenja). Potencijal za prinos je preko 4 t/ha suvog zrna. Visina biljke je oko 300 cm, klip formira na oko 110 cm. Klip je cilindričan, sa 14 redova žutog zrna tipa zubana. Masa 1000 zrna oko 400 g. Lako se bere i dobro čuva. Stoka ga rado jede. Odlikuje se dobrom adaptabilnošću i stabilnosti prinosa. Preporučeni broj biljaka u berbi je oko 57.000 biljaka/ha. Pravo rešenje za njive zakorovljene pirevinom, zubačom, sirkom iz rizoma i semena, muharom i drugim uskolisnim korovima. Osnovna prednost ovog Duo Pak-a (hibrid NS 444 ultra+herbicid Focus ultra) leži u tome što ne postoji opasnost od zakasnele primene. Naime, sa herbicidom Focus ultra hibrid NS 444 ultra može se tretirati teoretski tokom čitave vegetacije. No, praktično to je sve do 9. ili 10. lista kukuruza, jer bi nakon toga traktor lomio biljke. Druga važna prednost u odnosu na primenu drugih herbicida je što i doza višestruko veća od preporučene ne izaziva oštećenje biljke kukuruza. Preporuka za uništavanje divljeg sirka 2 l/ha, a za uništavanje zubače 4 l/ha herbicida Focus ultra. Važno je istaći da se herbicid Focus ultra može primeniti samo za tretiranje hibrida NS 444 ultra koji ima ugrađenu otpornost prema ovom herbicidu, jer bi primena ovog herbicida na druge hibride u potpunosti uništila usev.

NS 540 - Srednje kasni hibrid (120 dana vegetacija). Jedan od najrodnijih hibrida FAO 500 grupe zrenja, potencijal rodosti je preko 17 t/ha suvog zrna. U proizvodnji je do sada dao brojne vrhunske prinose. Gaji se kao glavni usev za proizvodnju zrna ili silaže. Dobra adaptabilnost i stabilnosti prinosa. Tolerantan je prema suši i ekonomski značajnim bolestima. Posebna prednost mu je stablo izuzetne čvrstine, elastično, i u uslovima najjačih oluja ne poleže. Visina biljke je oko 280 cm, gornji klip formira na oko 100 cm visine. Odlikuje se stay-green osobinom, listovi su povijeni svetlo-zelene boje. Dobra adaptabilnost i stabilnosti prinosa. Klip je dug, cilindričan, sa 14-16 redova dubokog, krupnog, žutog zrna tipa zubana, standardnog kvaliteta, mase 1000 zrna oko 420 g. Brzo otpušta vlagu u sazrevanju i preporučuje se za kombajniranje zrna. Preporučena gustina je 52.000–57.000 biljaka/ha u berbi. Za proizvodnju silo mase broj bilj./ha povećati za 10%. Preporučuje se za gajenje u svim rejonima gajenja kukuruza, a posebno tamo gde se očekuju jaki vetrovi u toku vegetacije.

NS 5010 - Srednje kasni hibrid (120 dana vegetacija) FAO 500 grupe zrenja. U poslednjih nekoliko godina jedan od najrodnijih novosadskih hibrida kukuruza. Potencijal rodosti je preko 17 t/ha suvog zrna. Odlikuje se stay-green osobinom. Dobra adaptabilnost i stabilnosti prinosa. Biljka je visine oko 300cm, gornji klip formira na oko 115 cm visine. Klip je sa 16-18 redova dubokog, krupnog, žuto-narandžastog zrna tipa zubana, standardnog kvaliteta, mase 1000 zrna oko 410 g. Lako i čisto se bere i dobro se čuva tokom zime. Stablo je čvrsto robusno, otporno na poleganje. Listovi su široki tamnozeleno boje, zadržavaju zelenu boju i nakon sazrevanja zrna. Ima izuzetno valiku masu i dobar prinos, pa je stoga idealan za proizvodnju silaže. Hibrid se odlikuje dobrom adaptabilnošću i stabilnošću prinosa. Preporučena gustina je oko 57.000 biljaka/ha u berbi. Preporučuje se za gajenje u svim rejonima gajenja kukuruza, a posebno u uslovima Centralne Srbije gde se primenjuje stajnjak...

NS 5043 - Srednje kasni hibrid od 120 dana vegetacije, FAO 500 grupe zrenja. Može se gajiti za zrno i silažu, zavisno od regiona. Potencijal rodosti je preko 15 t/ha suvog zrna ili do 60 t/ha silo mase. Bio je najrodniji hibrid u Komisiji za priznavanje 2003. i 2004. godine i najprinosniji u postkomisijским ispitivanjima 2005. godine. Dobro podnosi sušu. Tolerantan je prema ekonomski značajnim bolestima kukuruza. Stablo je elastično, visine oko 270 cm, otporno prema poleganju i lomu. Klip formira na oko 100 cm visine, sa 16-18 redova krupnog zrna tipa zubana, žuto-narandžaste boje, standardnog kvaliteta, mase 1000 zrna oko 420 grama. Hibrid se odlikuje dobrom adaptabilnošću i stabilnošću prinosa. U vreme zrenja brzo otpušta vlagu i preporučuje se za kombajniranje. Optimalna gustina je 52.000–57.000 biljaka/ha u berbi. Pogodan za ravničarske rejone. Za proizvodnju silo mase povećati broj biljaka/ha za 15-20%.

NS 640 - Najadaptabilniji i najrašireniji domaći hibrid u Srbiji u poslednjoj deceniji. Izuzetan kvalitet zrna i silaže, izuzetno adaptabilan i stabilnog prinosa. Standard je u Komisiji za priznavanje hibrida. Potencijal prinosa suvog zrna je iznad 14 t/ha, silaže 55 t/ha. Tolerantan prema suši i ekonomski značajnim bolestima

kukuruz. Stablo je visoko, čvrsto, otporno prema poleganju i lomu, visine oko 3 m. Klip je dug, formira se na oko 100 cm, cilindričnog oblika sa 16 redova zrna. Zrno je tipa zubana, žuto-narandžasto, mase 1000 zrna iznad 400 grama. Pogodan za ravničarske rejone, stoka ga rado jede. Za proizvodnju silo mase povećati broj biljaka-ha za 15-20%. Gustina biljaka u berbi je 52.000–57.000 bilj./ha.

NS 6010 – Jedan od naprinosnijih hibrida na ovim prostorima. Srednje kasni hibrid vegetacije od 130-135 dana. U optimalnim uslovima daje preko 20 t/ha suvog zrna i preko 60 t/ha silaže. Veoma je tolerantan prema suši. Tolerantan je prema glavnim prouzročivačima bolesti kukuruza. Stablo je visine oko 280 cm, čvrsto. Klip formira na oko 110 cm, blago konusnog oblika, dužine oko 25 cm, sa 16-18 redova zrna tipa zubana, žute boje. Masa 1000 zrna oko 400 grama. Za proizvodnju zrna i silaže. Zahteva intenzivnu agrotehniku. Preporučena gustina od 52.000–57.000 bilj./ha biljaka/ha u berbi. Za proizvodnju silo mase povećati broj bilj/ha za 10%.

NS 6030 – Srednje kasni hibrid, vegetacije oko 130 dana. Izuzetne produktivnost sa potencijalom za prinos preko 20 t/ha suvog zrna i iznad 65 t/ha silaže. U ogleđima 2008. godine bio je prvi po prinosu i sadržaju vlage. Tolerantan prema suši i važnijim prouzročivačima bolesti lista, stabla i klipa. Stablo je visine oko 300 cm, elastično, tolerantno na poleganje. Odlikuje se stay green osobinom, tj. dugo zadržava zelenu lisnu masu u fazi sazrevanja. Klip formira na oko 110 cm, cilindričan, sa 16-18 redova krupnog, dubokog zrna žuto-narandžaste boje, masa 1000 zrna iznosi oko 400 g. Za proizvodnju zrna i silaže. Zahteva intenzivnu agrotehniku. Najveće prinose daje sa 52.000–57.000 biljaka/ha u berbi. Za proizvodnju silo mase povećati broj bilj/ha za 15%.

Zenit - Srednje kasni hibrid, FAO 600 grupe zrenja, sazreva za oko 130 dana. Ima izuzetan potencijal rodosti i u povoljnim uslovima daje i preko 17 tona suvog zrna po hektaru, silo mase do 65 t/ha. Veoma je tolerantan prema suši. Tolerantan prema glavnim prouzročivačima bolesti kukuruza: Ustilago, Helminthosporium i Fusarium. Dobre je adaptabilnosti i stabilnosti prinosa. Biljka je visine oko 280 cm, otporna prema poleganju i lomu, a klip formira na oko 110 cm. Klip je cilindričnog oblika sa oko 16–18 redi, veoma krupnog zrna. Masa 1000 zrna mu je preko 400 grama. Otporan je prema poleganju i lako se bere. Za proizvodnju zrna i silaže. Optimalna gustina mu je od 52.000–57.000 biljaka/ha u berbi. Izvanredne rezultate daje u svim rejonima gajenja srednje kasnih hibrida kukuruza. Za proizvodnju silo mase povećati broj bilj/ha za 15%.

Radan - Srednje kasni hibrid, FAO 600 grupe zrenja, sazreva za oko 130 dana. Ima izuzetan potencijal rodosti i u povoljnim uslovima daje i preko 17 tona suvog zrna po hektaru. Vegetacije je kao hibrid NS 640. Veoma je tolerantan prema suši. Dobre je adaptabilnosti i stabilnosti prinosa. Tolerantan je prema suši i ekonomski značajnim bolestima kukuruza u našim uslovima. List je povijen tamno-zelene boje. Biljka je visine oko 300 cm, a klip formira na oko 110 cm. Klip je cilindričnog oblika sa oko 16–18 redi, veoma krupnog zrna. Pored izuzetnog prinosa, odlikuje se klipom izuzetne lepote i stoga je veoma atraktivan za proizvođače. Dobro se čuva u toku zimskog perioda zahvaljujući tolerantnosti prema bolestima klipa. Bere se lako i čisto. Masa 1000 zrna mu je preko 400 grama. Za proizvodnju zrna i silaže. Zahteva intenzivnu agrotehniku. Za proizvodnju silo mase povećati broj bilj/ha za 10–15%. Optimalna gustina mu je 52.000–57.000 biljaka/ha u berbi. Izvanredne rezultate daje u svim rejonima gajenja srednje kasnih hibrida kukuruza.

NS 770 - Kasni hibrid FAO 700 grupe zrenja, sazreva za oko 135 dana. Potencijal rodosti mu je preko 20 tona suvog zrna, silaže preko 70 t/ha. Tolerantan je na sušu i prouzročivače glavnih bolesti kukuruza: Ustilago, Helminthosporium i Fusarium. Stablo je čvrsto, visoko, tolerantno na poleganje. Biljka je visine oko 300 cm, a vršni klip formira na oko 110 cm. Klip je dug, cilindričnog oblika, sa 16-18 redova žuto-narandžastog zrna tipa zubana. Zrno je krupno duboko, masa 1000 zrna iznad 400 grama. Lako se bere i dobro čuva. Za proizvodnju zrna i silaže. Zahteva intenzivnu agrotehniku. Sejati u prvim agrotehničkim rokovima. Preporučena gustina je od 47.500–52.000 bilj./ha. Za proizvodnju silo mase povećati broj bilj/ha za 10-15%.

Tisa - Kasni hibrid FAO 700 grupe zrenja, sazreva za oko 135 dana, izvanrednog potencijala za prinos. U optimalnim uslovima daje i preko 20 tona suvog zrna po hektaru, a silo mase preko 70 t/ha. Dobre je adaptabilnosti što znači da dobre rezultate daje u raznim lokalitetima i stabilnosti prinosa (prinosi malo variraju iz godine u godinu). Stablo je elastično, prosečne visine za svoju grupu zrenja, otporno prema poleganju i lomu. Biljka je visine oko 310 cm, klip formira na oko 110 cm. Klip je cilindričan, prosečne dužine preko 25 cm, sa 14-16 redova zrna. Često formira po dva klipa. Zrno je žutonarandžaste boje, krupno, sa preko 10% proteina, masa 1000 zrna oko 400 grama. Hibrid se odlikuje stay-green osobinom, tj. dugo zadržava zelenu lisnu masu u fazi sazrevanja. Optimalan broj biljaka u berbi je od 47.500–52.000 biljaka/ha. Preporučuje se se za gajenje u svim ravničarskim rejonima. Za proizvodnju zrna i silaže. Zahteva intenzivnu agrotehniku. Sejati u prvim agrotehničkim rokovima. Za proizvodnju silo mase povećati broj bilj/ha za 10-15%.

Novi NS hibridi kukuruza

U Institutu za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu stvorena je nova generacija visokoprinosnih NS hibrida kukuruza. Nove NS kreacije hibrida kukuruza imaju bolju adaptabilnost i stabilnost, viši prinos zrna, niži sadržaj vlage u zrnu i savremenu arhitekturu fenotipa sa relativno niskim biljkama i niskim klipom. Veoma brzo otpuštaju vlagu i pogodni su za kombajniranje zrna. Među novim hibridima izdvajaju se:

NS 4030 - FAO 400 gupa zrenja. Biljka je visine oko 250 cm, klip formira na oko 80 cm. Klip je cilindričnog oblika sa 16 redova zrna žutonarandžaste boje. Stablo je elastično, otporno prema poleganju. Masa 1000 zrna je oko 410 grama. Dobre je adaptabilnosti i daje dobre rezultate u različitim agroekološkim uslovima. Optimalna gustina setve oko 65.000 biljaka po hektaru u berbi.

NS 6102 - FAO 600 gupa zrenja. Biljka je visine oko 270 cm, a klip formira na oko 90 cm. Klip je cilindričnog oblika sa 16–18 redova zrna, žuto–narandžaste boje. Masa 1.000 zrna je oko 410 grama. Stablo je elastično otporno prema poleganju. Dobre je adaptabilnosti i daje dobre rezultate u različitim agroekološkim uslovima. U 2010. bio je među najrodnijim NS hibridima kukuruza. Optimalan broj biljaka u berbi je oko 62.000 biljaka/ha.

Ostali novopriznati hibridi čijeg će semena biti, što je i normalno, malo u ovoj sezoni su: **NS 4023, NS 5022, NS 5051, NS 6040, NS 6043, NS 6060, NS 7020**, ali ih treba zapamtiti. 🌱

Najbolje iz Srbije!

NS
seme

INSTITUT ZA RATARSTVO I POVRTARSTVO

Novi Sad, Maksima Gorkog 30

tel: 021/4898 100, fax:021/4898 131

Zaštita

ULJANE REPICE

PRIMER DOBRE PRAKSE!

PIŠE:
Vladimir Rajković, dipl. inž. polj.

NS HIBRIDI SUNCOKRETA - NAJBOLJE IZ SRBIJE

U Srbiji je suncokret osnovna biljna vrsta za proizvodnju jestivog ulja. U mnogo manjem obimu su to uljana repica, lan, uljana tikva i dr. Površine pod suncokretom u našoj zemlji se menjaju iz godine u godinu i kreću se od 150 000 do 220 000 ha, a 2010. godini, suncokret se gajio na oko 140 000 ha. Ostvaren je prosečan prinos od oko 2,2 t/ha.

Osnovne karakteristike novosadskih hibrida suncokreta su da ostvaruju visoke i stabilne prinose semena i ulja kako u našoj zemlji tako i u inostranstvu.

Kod nas i u svetu su u 2010. godini na preko 3 miliona hektara površine, bili zastupljeni novosadski hibridi suncokreta i zajednički hibridi sa stranim kompanijama. Vrednost NS-hibrida potvrđuje preko 300, tačnije 376 novosadskih hibrida priznatih u svetu u konkurenciji sa najboljim svetskim hibridima suncokreta.

RB.	DRŽAVA	NOVOSADSKI	ZAJEDNIČKI
1	RUSIJA	11	19
2	UKRAJINA	20	27
3	FRANCUSKA	3	34
4	MAĐARSKA	11	6
5	ITALIJA	26	26
6	ŠPANIJA	4	9
7	TURSKA	1	-
8	MOLDAVIJA	5	-
9	BELORUSIJA	2	-
10	KINA	-	3
11	BUGARSKA	8	8
12	HRVATSKA	5	3
13	ČEŠKA	6	2
14	SLOVAČKA	9	4
15	RUMUNIJA	11	6
16	ENGLESKA	-	1
17	PORTUGAL	-	1
18	ARGENTINA	4	-
19	INDIJA	2	-
20	ALBANIJA	6	-
21	MAKEDONIJA	20	-
22	MAROKO	3	2
23	SRBIJA	68	-

U procesu oplemenjivanja i selekcije, selekcioneri iz Zavoda za uljane kulture pri NS institutu, decenijama su proizvođačima davali vrhunske hibride kako za ulje, tako i za konzum, dekorativni i sl. Posebno su se razvijali i specifični pravci u oplemenjivanju:

- otpornost prema herbicidima

- a) imidazolinoni (RIMI i RIMI PR)
- b) sulfonil urea - priznata tri hibrida otporna na tribenuron-metil

Šta je preporuka stručnjaka selekcionera i agrotehničara Instituta NS na bazi višegodišnjih pre svega proizvodnih tako i rezultata iz oglada.

- A - za setvu na parcelama gde ima volovoda
 1. Novosađanin
 2. Branko
 3. Baća
 4. Šumadinac
 5. Bačvanin
 6. Perun

- B - suzbijanje volovoda hemijskim putem
 1. Rimi
 2. Rimi PR

- C - za setvu na parcelama gde nema volovoda
 1. Duško
 2. Sremac
 3. NS-H-111
 4. Velja
 5. NS-H-45

- D - visoko oleinski
 1. Oliva
 2. Olivko

- E - konzumni
 1. Cepko

- F - za ishranu ptica
 1. Labud

- G - za kasnu setvu
 1. Dukat

Seme je tretirano sistemskim fungicidima, a većinom i sistemskim pakovano u setvene jedinice od 40.000 i 70.000 zrna.

Ako treba izdvojiti favorite, onda su to svakako:

BAĆA - najuljaniji NS hibrid

- srednje rani hibrid prosečne visine i čvrstine stabljike
- u različitim uslovima daje visok prinos
- visoki sadržaj ulja
- otporan na volovod
- potencijal prinosa preko 5 t/ha
- sadržaj ulja 51% - 52%
- gustina setve 52.000 - 58.000 biljaka

Branko - otporan na volovod

- srednje rani hibrid
- potencijal prinosa oko 5 t/ha
- sadržaj ulja 47% - 49%
- može se gajiti na različitim tipovima zemljišta
- gustina setve 55.000 - 60.000 biljaka

Novosadanin - uvek siguran prinos

- srednje rani hibrid
- otporan na volovod
- potencijal prinosa 4.5 t/ha
- gustina setve 55.000-60.000 biljaka
- prvi hibrid u Srbiji otporan na 5 rasa volovoda

Sremac - adut među NS hibridima

- srednje rani hibrid
- potencijal prinosa preko 5t/ha
- sadržaj ulja 46% - 47%
- dobro podnosi sušu
- ima intezivan početni porast
- gustina setve 55.000 - 60.000 biljaka

Duško - stvoren za rekorde

- srednje rani hibrid
- sadržaj ulja 46%-48%
- potencijal rodosti preko 5 t/ha
- gustina setve 52.000 - 58.000 biljaka
- vrlo adaptivan, može se gajiti u različitim uslovima
- toleantan na sušu
- u protekle tri godine najprinosniji hibrid u mreži ogleda

NS-H-111 - najuspešniji ns hibrid u svetu

- srednje rani hibrid
- sadržaj ulja 48%-50%

- potencijal prinosa oko 5 t/ha
- gustina setve 55.000 biljaka
- adaptabilan hibrid

Velja - i ranostasnost i prinos

- rani hibrid
- sadržaj ulja 44%-48%
- potencijal prinosa oko 4.5 t/ha
- gustina setve 52.000 - 56.000 biljaka
- ostvaruje visoke prinose i ako je hibrid rane vegetacije

Seme NS hibrida suncokreta potvrdila su do sada svoje vrednosti i vreme radi za njih.

vrhunska đubriva
za sisteme kap po kap i folijarnu prihranu

PIŠE:
Miloš Stojanović, dipl. inž. polj.

PROGRAMI ISHRANE RATASKIH KULTURA PRIMENOM FOLIJARNIH FITOFERT ĐUBRIVA

Poslednjih godina folijarna prihrana ratarskih useva sve više postaje redovna praksa naših ratara. Naravno, bez osnovnog, predsetvenog đubrenja nema ni prinosa. Predsetveno đubrenje se obavlja na osnovu prethodne analize zemljišta koja pokazuje kakav je sastav zemljišta, pH vrednost, sadržaj humusa, šta je u manjku, a šta u suvišku od makroelemenata, ali i mikroelemenata. Folijarna prihrana ima zadatak da gajenu biljku "sačuva" od tzv. herbicidnog šoka koji doživi u kontaktu sa herbicidima, potpomogne biljci pogotovu u stresnim uslovima (visoke i niske temperature, gradobitne padavine i sl.), kao i da joj da neophodna hraniva koja su joj dostupna i koje odmah uključuje u svoje metabolitičke procese.

KUKURUZ

Kukuruz je ratarska kultura kojoj je u vegetacijskom ciklusu potrebna velika količina hranjivih elemenata (N,K,P,Mg,Ca,Zn...). Veći deo pomenutih hranjivih elemenata kukuruz će usvojiti korenom iz zemljišnog apsorptivnog kompleksa i zato je jako bitno odraditi pravilno osnovno đubrenje adekvatnim zemljišnim đubrivima prilikom zaoravanja. Pored osnovnog đubrenja za kukuruz je korisno da se prilikom primene herbicida u zaštiti od korova tj. u fazi razvoja 4 do 6 list kukuruza odradi folijarna ishrana adekvatnim **FitoFert** đubrivima.

Stadijum razvića (vreme primene)	Preparat (folijarno)	Količina
4 do 6 list, u zaštiti od korova sa herbicidom na bazi sulfonil-urea (SIRAN)	FitoFert Liquid 12:4:6 ili FitoFert Kristal 24:6:10	4-6 l/ha ili 2-3 kg/ha
4 do 7 list, u zaštiti od korova sa drugim preparatima (Agro Dimark, Peak, Callisto)	FitoFert Kristal 20:20:20 + FitoFert Zn Organo 14	2-3 kg/ha + 1 kg/ha

ŠEĆERNA REPA

Kod šećerne repe posebno je izražena asimilacija Kalijuma, Magnezijuma i Bora, zato je u početnim fazama razvića jako bitno pomoći biljke primenom folijarnih FitoFert đubriva u sledećim periodima vegetacije:

Stadijum razvića (vreme primene)	Preparat (folijarno)	Količina
Početak juna tj. pre zatvaranja redova šećerne repe	FitoFert BorMax 20 + FitoFert Humisuper	2,0 kg/ha + 1,0 l/ha
Sredina jula	FitoFert BorMax 20 + FitoFert 4:10:40	2,0 kg/ha + 4,0 kg/ha

Efekti đubrenja preparatom FitoFert Bor Max 20 i folijarnim đubrivima:

- otpornost na bolest truljenja srca repe, zdrav koren bez prisustva tragova truljenja.
- povećana digestija u proseku za 1.1%.
- uvećani prinosi, na oglednim parcelama, prosečno uvećanje u odnosu na netretirane površine iznosilo je u za 4.8 % tj. sa 53.1 t/ha na 55 t/ha.

SOJA

Soja je ratarska kultura iz familije leguminoznih biljaka, odnosno biljaka koje imaju sposobnost da svojim korenom stvaraju simbiozu sa korisnim mikroorganizmima u zemljištu. Pomenuti mikroorganizmi fiksiraju atmosferski azot i prevode ga u pristupačni nitratni azot za gajenu kulturu. Zato je jako važno da se u osnovnom đubrenju zemljišta, pre setve, vodi računa o količinama azota tj. da se smanji količina osnovnog đubriva pri obradi zemljišta, a da se ostale potrebne količine hranjivih elemenata dodaju u toku vegetacije kroz folijarna FitoFert đubriva.

Stadijum razvića (vreme primene)	Preparat (folijarno)	Količina
Prvo tretiranje do prva tri troliska biljke zajedno sa prvim tretiranjem protiv korova	FitoFert Kristal 19:19:19 + FitoFert Humisuper	4,0 kg/ha + 1,0 l/ha
Period pre cvetanja, zajedno sa fungicidnim tretmanom	FitoFert BorMax 20 + FitoFert Kristal 16:11:24	2,0 kg/ha + 4,0 kg/ha

Bor na useve soje ima višestruki efekat: utiče na porast korena, poboljšava fiksaciju azota, podstiče razgranatost i cvetanje, produžava trajanje i oplodnju cveta, uvećava broj zrna u mahuni.

ŽITARICE

Pored gore navedenih razloga, cena pšenice na domaćim ali i stranim berzama u ovom periodu svakako preporučuje ratarima da u svoje program obavezno uvrste i mere folijarne ishrane.

Stadijum razvića (vreme primene)	Preparat (folijarno)	Količina
Prvi tretman u doba vlatanja, najčešće u kombinaciji sa herbicidom	FitoFert Kristal 19:19:19 + FitoFert Humisuper	4,0 kg/ha + 1,0 l/ha
Drugi tretman, ukoliko se tretira fungicidom ili insekticidom, u fazi mlečne zrelosti.	FitoFert Kristal 16:11:24	4,0 kg/ha

SUNCOKRET

Stadijum razvića (vreme primene)	Preparat (folijarno)	Količina
Prilikom prolećnog herbicidnog tretmana	FitoFert Kristal 19:19:19 + FitoFert BorMax 20	4,0 kg/ha + 2,0 kg/ha

Visok sadržaj fosfora iz preparata **FitoFert Kristal 19:19:19**, utiče kako na pravilno grananje korena tako i na kasnije inteziviranje cvetanja, dok će deponovana količina bora u mnogome pospešiti oplodnju zrna, a samim tim i broj zrna u cvetu.

Date tabele primene su projektovane na osnovu prosečnih potreba pojedinih kultura za hranivima i na osnovu prosečnog kvaliteta zemljišta i postojećih hraniva u zemljištu. Na karbonatnim i alkalnim zemljištima ili na zemljištima tretiranim alkalnim zalivnim vodama usled nedostatka (inhibicije) gvožđa obavezno vršiti tretiranje preparatom na **FitoFert Ferro Organo 6**, u koncentraciji 0.2%, u dva do tri navrata.

Poželjno je da zbog bolje oplodnje prilikom svakog cvetanja tretira preparatom **FitoFert Bor Super 10**. Prilikom folijarnih tretmana obavezno proveriti kompatibilnost pesticida i folijarnih đubriva kao i folijarnih đubriva međusobno. Napomene o kompatibilnosti sadrži svako uputstvo za upotrebu **FitoFert** folijarnih đubriva.

U slučajevima stresa izazvanim niskim ili visokim temperaturama, drastičnim temperaturnim kolebanjem, useve višestruko tretirati preparatom **FitoFert HUMISUPER 10:5:10**. U slučaju fiziološkog nedostatka nekog od mikroelemenata primeniti **FitoFert COMBIVIT**, u koncentraciji od 0.2 – 0.4%, dva do tri puta u toku vegetacije.

Naravno, ratarima stoji i na raspolaganju Agroservis, služba koju je „Agromarket“ formirao tokom 2010. godine, sa osnovnim ciljem da pomogne samim proizvođačima u pravilnom dijagnosticiranju problema ali i njihovom uspešnom rešavanju. Nama veruju.

PIŠE:

Dragan Đorđević, dipl. inž. polj.
Bojan Đokić, dipl. inž. polj.

SKICA ZA PORTRET APOTEKARA

Spuštajući se “južnom prugom” bilo da je zima ili leto, belilo na sve strane. Ne nije sneg već plastenici u kojima vredni povrtari iz ovih krajeva proizvode povrće. Plastenici različitog oblika, visine, veličine. I odmah asocijacija, leskovačka paprika ali i paradajz, kvantaš u Nišu, Beogradu, ajvar, nizača, džakovi pored puta.

Povrće se na ovim prostorima gaji odvajkada, a u plastenicima poslednje dve decenije. Za ovu novinu u proizvodnji zaslužni su brojni stručnjaci iz leskovačkog Zavoda za poljoprivredu (D. Todorović, D. Đorđević, Gordana Jovanović) ali i poljoapotekari. Ovi prvi transferom nauke i struke, a ovi drugi strukom, iskustvom ali i folijom, semenima, pesticidima, supstratima i đubivom. Koga izdvojiti iz “galerije” apotekara sa ovih prostora. Jer tu su i “Mitić” koji je vodio pok. Dragan Mitić, a sada njegov sin Đorđe, ili Jovčić Goran zvani Firga, Jovčić Bojan, Ljubiša, vlasnik “Jelen komerc”, Zoran Šipić, svi iz Leskovca, a tu je i vredni Bosić Božidar iz Vlasotinca. Svi oni su podigli nivo poljoprivredne, a posebno povrtarske i ne staju, već idu i dalje. Jedan od njih, koji se opredelio za ostanak i rad u selu iz koga potiče je Đokica Perić, vlasnik poljoapoteke „Agrohemijska“ Brestovac. Razgovor sa

ovim vrednim, porodičnim čovekom vodili smo u njegovoj izuzetno opremljenoj apoteci, pored koje se nalazi i plastenik u kome proizvodi i plodove za konzum. I prvo pitanje, vezano za početak.

Kako to da si se u vreme kada je većina razmišljala o inostranstvu opredelio za ostanak i rad na svojoj zemlji?

“Od detinjstva sam vezan za ovaj kraj. Kao mali, pomagao sam, kao i moji drugari, roditeljima u teškom radu, upeče zvezda, deca u gradu se kupaju, a ti kopaš, zagrćeš, otvaraš brazde, kanta na leđa pa prskaj. Pa onda prodaja i paprike i kupusa i svega ostalog što moji proizvedu, dobijem i ja za džeparac. I onda se osladi ta muka. Posle završene škole došlo je i do zaposlenja u predstavništvu novosadske firme “Agrocoop” u Doljevcu. Tu sam se upoznao i sa novim semenima, fungicidima i svime što može da pomogne da se povrtarska muka olakša. I novi izazov i eto razloga za ostanak i novi početak ali samostalan”.

Znači apoteka, novi početak, da li je bilo teško?

“Apoteku “Agrohemijska” otvorio sam 1990. godine, svakog dana putovanja po robu širom Srbije, rad sa kupcima, stvaranje poverenja. Da nije bilo podrške porodice možda bi hi odustao jer je ubrzo naišla inflacija, ratovi i sve ostale nedaće. Ali izdržalo se i stalno poboljšavalo. I pored rada u apoteci nisam zapostavljao ni proizvodnju, na 4 hektara se proizvode i žitarice i kukuruz ali i povrće. Ima tu i voća. Ali želja za unapređenjem proizvodnje i poslovanja je prevagnula. Savetujući se sa stručnjacima domaćih i stranih semenskih kuća, fabrika pesticida ali i upoznavajući novine na brojnim sajmovima u Grčkoj, Italiji i širom Evrope, podigao sam i 800 m² plastenika za eksperimentalne svrhe. U njemu su ispitani sve sorte i hibridi koji su sada zastupljeni na parcelama širom Leskovca, ali i Aleksinca i Niša. Stižu moja semena i do povrtara Timoka. Pored semena širili smo i navike za uvođenjem supstrata, novih pesticida i đubriva, sistema kap po kap. Naravno, nisam sve sam, tu su bili uz mene i porodica, sestra i radnici”.

I tako je Đokica Perić krenuo u nešto novo. Širenjem hibrida **Melody** i njegovim dobrim rezultatima kod povrtara poverenje je jačalo, pa su dolazili i novi Magnum, Matijas, Belle i mnogi drugi. Naravno prvo su provere osobine hibrida kod sigurnih proizvođača pa tek onda širenje. Od 1997. godine, svakog decembra organizuje predavanja za svoje kupce – povrtare, a od pre dve godine, iznad apoteke je izgradio i opremio salu za prezentacije u kojoj može 100 posetilaca sa odsluša predavanja renomiranih poljoprivrednih stručnjaka. Moderna tehnologija omogućila je Đokici da i svoje kupce putem SMS poruka – obavesti o novinama u sortimentu i ishrana. I nešto novo, prodaja rasada povrća i cveća u saradnji sa grčkom firmom “Agriplant”. Uvek spreman za novi početak i izazove koji on donosi. 🌱

Poštovani čitaoci,

u želji da vam obezbedi prave i pravovremene informacije, kao i da razvije i unapredi partnerske odnose sa krajnim korisnicima svojih proizvoda, kompanija „Agromarket“ od aprila 2010. godine, pokrenuo je „Savetodavni servis SMS/E-mail“.

Zadatak ovog servisa je da kranjem korisniku pruži odgovarajući i aktuelni savet vezan za probleme koji se mogu javiti u procesu nege i hemijske zaštite gajenog bilja. Savetodavac će istovremeno voditi računa o pravilnoj primeni hraniva i pesticida u cilju proizvodnje zdravstveno bezbednih proizvoda koji se mogu plasirati kako na domaćem, tako i inostranom tržištu i koji odgovaraju pravilima dobre poljoprivredne prakse.

Zainetresovne čitaoce molimo da čitkim slovima popune datu tabelu, kao i Saglasnost na sledećoj stranici i pošalju na adresu:

„Agromarket“
TC Marketing
n/r Dušica Bec
34000 Kragujevac
Kraljevačkog bataljona 235/2

		Vrsta proizvodnje i površine (ha)			
ime i prezime	mesto	ratarstvo	povrtarstvo	voćarstvo	vinogradarstvo

DOBROVOLJNA REGISTRACIJA ZA DOBIJANJE BESPLATNIH SMS / E-MAIL PORUKA / AGROSVETA

agro
market

www.villager.rs

Agromarket doo, Kraljevačkog bataljona 235/2, 34000 Kragujevac, PIB 102135221
(u daljem tekstu samo Agromarket) štiti privatnost korisnika u najvećoj mogućoj meri.

Agromarket će potpisniku ove prijave periodično slati SMS/e-mail poruke sa relevantnim i aktuelnim poljoprivrednim sadržajem iz oblasti zaštite bilja, agronomije, agroekonomije, meteorologije i slično.

Agromarket se obavezuje da će u dobroj nameri koristiti prikupljene privatne podatke (e-mail adrese, imena i prezimena, i ostale podatke dobijene od korisnika), te da ih neće distribuirati, niti prodavati trećoj strani, osim uz dozvolu korisnika.

Ako **Agromarket** odluči da promeni pravila privatnosti, obaveštenje o tome će korisnici primiti putem naših redovnih SMS/e-mail poruka.

Korisnici usluge u svakom trenutku mogu prestati primiti besplatne SMS/e-mail poruke usmenim obaveštavanjem odgovorne osobe iz **Agromarket-a**.

Dajem saglasnost sa gore navedenim pravilima:

Ime i prezime: _____
Firma: _____
Adresa: _____
Mobilni telefon: _____
E-mail adresa: _____
Datum: _____
Potpis: _____

Villager®

SMS / E-MAIL / AGROSVET

Villager®

www.villager.rs